PEPE GEORGESCU
DELA TEATRUL NAȚIONAL

265 de zile la Cernăuți sub ocupație bolșevică

28 Iunie 1940 — 20 Martie 1941

EDIȚIA II-a
1942

Imprimeriile "FRATIA ROMANEASCA" str. Aristide Demetriad Nr. 2
Bucuresti

Autorul

INCHIN ACEASTĂ LUCRARE
BUCOVINEI ȘI BASARABIEI

BUCOVINA

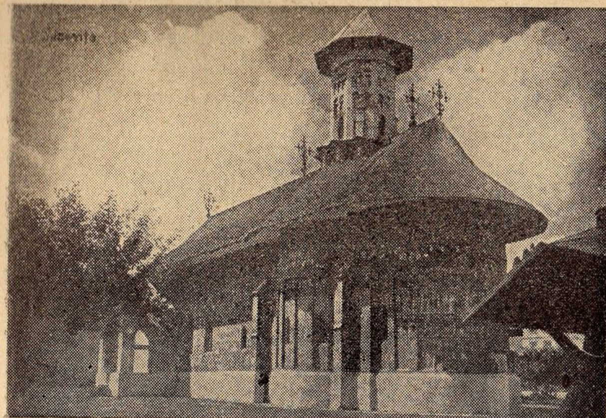
de GEORGE IONAŞCU

Bucovină, cântec din frunză de fag,
patrafir ţesut de îngeri cu stele,
salbă de smaralde bătută în soare,
cer de poezie coborît în prag
încrustat în steme — vieţi voevodale
risipite'n slavă, strânse în altare.

Bucovină, raiu de flori scăldate în isvoare
unde cerbii beau argintul dimineţii,
şi poenele-i adună să se'nchine
culmilor de brazi oprite'n zare,
când întârzie 'ntre frunze cântăreţii
aurorelor aprinse pe coline.

Bucovină, în amurgurile tale de baladă
când asculţi al codrului doinist,
îngenunche duhul grâului pe-ogoare,
şi din spice se înalţă ca să ardă
'n unduirea rugăciunii de sfârşit
a luminii dăruită 'n sărbătoare.

Bucovină, suflet de Rarău cu vârfu'n nouri
creşti din seva ta mustind în veac, —
şi în cer arhanghel de lumină
îţi păzeşte stema ferecată'n bouri —
străjuind credinţa pământului dac
în destin eroic, pururea senină!

MÂNĂSTIREA SUCEVIŢA BUCOVINA

CAP. I

Pe sub cerul senin al unei însorite amiezi cernăuţene, se ivi un avion strein. Razele soarelui argintau aparatul în înălţime şi evidenţiau insigna comunistă — o stea roşie cu cinci colţuri — de pe aripile avionului. Avionul se roti de câteva ori deasupra oraşului, pe urmă, coborându-şi mai jos obraznica ironie, se îndreptă spre Sadagura. La Prut îl întâmpină o salvă zadarnică de mitralieră. Sgomotul motorului se auzea tot mai încet, până se stinse cu totul. Numai în urechile populaţiei cernăuţene rămase un ecou pustiu şi parcă o teamă de explozii şi incendiu. Trecătorii se uitau spre cer aşteptând alte avioane. In privirile îngrozite de gânduri şi teama zilei de mâine, stăruia imaginea acelei nefaste şi cobitoare stele roşii cu cinci colţuri de pe aripile avionului sovietic.

Era o nelinişte colectivă. Privirile trecătorilor păreau negurate şi'ngrijorarea creştea odată cu răspândirea diferitelor zvonuri care de care mai tendenţioase. Pe feţele Românilor din Cernăuţi, crispate şi întrebătoare, tremura mâ-

nia provocată de veselia exagerată a jidanilor. Străzile, Iancu Flondor, Regina Maria, Ştefan cel Mare şi Piaţa Unirii, deveniseră mahalale de ghethou. Jargonul semit se amesteca ţipător şi grotesc cu leşiatica plescăitură a limbilor slave.

Obrăznicia jidănească şi ucraineană ajunsese la culme. Pe strada Iancu Flondor — locul preferabil de plimbare al cernăuţenilor — grupuri de tineri jidani ocupau trotuarele sau se plimbau în cete, silind pe alţi trecători să coboare trotuarul ca să le facă loc. Erau predispuşi la scandal şi provocările nu încetau. Românii treceau îngrijoraţi şi vorbeau mai mult în şoapte. Ştiau că această veselie a jidanilor era un semn rău, mai cu seamă că la orice pas, altcineva îţi aducea aminte de avionul sovietic şi de svonurile lansate de jidani.

Dacă întreba cineva pe vreun jidan dacă nu a auzit ceva nou, sau de ce atâta dispoziţie pe neamul lor, îi răspundea obraznic şi echivoc lăsând să se înţeleagă că ştie multe dar nu vrea să spună.

La urmă, a început să se creadă că veselia jidănească se datoreşte unor informaţii primite de ei referitoare la războiul din Apus şi nu se credea că lucrurile vor merge atât de departe, încât numai peste două zile, se va produce o tragedie cum nu-şi putea închipui nimeni.

Cu toate acestea, unele autorităţi din Cernăuţi ştiau despre evenimentele ce vor urma încă din ziua de Miercuri, 26 Iunie 1940. Poate că deaceea camioanele lor, încărcate cu arhivă şi bagaje, plecau în dimineaţa zilei de Joi 27 Iunie din Cernăuţi într'o tăcere complice cu ruşinea că au cheltuit sume mari de bani fără să ştie mai curând ce se pune la cale peste Nistru.

Joi dimineaţă, se ştia că Sovietele au unele pretenţii teritoriale, dar nu se ştia până unde şi ce termen au dat. Jidanii care cunoşteau foarte bine că în pretenţiile bolşevice intră şi oraşul Cernăuţi, spuneau că bolşevicii au cerut guvernului Român Basarabia şi Bucovina numai până la Prut, deci oraşul Cernăuţi nu cădea în planul de evacuare. Această informaţie se răspândi ca fulgerul şi lumea se mai linişti, spunându-şi că are timp să-şi evacueze bunurile. Şi acest svon a fost lansat de jidani tot cu tendinţă criminală ca populaţia să nu aibă timp să-şi salveze nimic şi toată bogăţia oraşului să cadă în mâinile lor şi ale bolşevicilor.

In tot cursul zilei de Joi 27 Iunie, în oraş era un haos complect. In faţa autorităţilor stăteau camioane gata pentru încărcare. Maşinile şi trăsurile plecau spre gară încărcate cu persoane şi bagaje ca să se întoarcă la aceleaşi locuinţe să ia alte geamantane şi baloturi. Popultia era într'o stare de nervi atât de agitată încât voia să facă orice numai să scape de această situaţie. Deaceea prefera să plece ca să ştie că a făcut ceva, că se află mai în siguranţă şi n'o apasă necunoscutul clipei.

Pe străzi era o aglomeraţie de nedescris. Militari grăbiţi se îndreptau spre diferite autorităţi militare sau civile. Funcţionari plecaţi dela birouri după informaţii în legătură cu evenimentele, stăteau grupuri pe la colţuri de străzi sau rezimaţi de barele vitrinelor. Femei ieşeau din prăvălii ca să intre în altele, fără să cumpere nimic. In Piaţa Unirii, muncitori şi oameni fără ocupaţie stăteau cu gura căscată fumând ţigară după ţigară încurcând până şi circulaţia tramvoiului. Şi peste toate, trona ca o sfidare zâmbetul perfid şi revoltător al jidanilor, nerăbdători să se vadă cât mai curând cu banderola comunistă pe braţul stâng.

CAP. II

La orele 9 seara, posturile de radio româneşti au anunţat ultimatum dat de Soviete. Atunci a început adevărata panică. Lumea fugea de colo până colo fără să ştie ce trebuie să facă. Populaţia românească alerga pe străzi, în căutarea unui mijloc de transport sau a unor interese întârziate.

Din gara Cernăuţi mai pleca un tren personal la ora 11 noaptea. Foarte mulţi cernăuţeni s'au dus la gară şi fiindcă numai aveau loc în acel tren au rămas toată noapte în gară ca să poată prinde trenul de dimineaţă. Toată noaptea clădirile autorităţilor şi casele particulare au fost luminate. Circulaţia pe străzi nu s'a întrerupt în tot cursul nopţii. Populaţia îşi părăsea locuinţele îndreptându-se spre gară unde, credea că va găsi un mijloc de transport în interiorul ţării.

CAP. III

In dimineața zilei de Vineri 28 Iunie a început o goană nebună după mașini și trăsuri. Mașini erau puține și acelea, aproape toate, au fost rechiziționate de armată, de poliție sau alte autorități, așa că majoritatea populației a rămas să plece cu trenul.

Nici trăsuri nu se mai aflau. Dacă, ici, colo se mai găsea câte un birjar jidan, acesta, speculant ordinar ca tot neamul lui, cerea câte 7-8 mii lei pentru o cursă la gară. In această situație, își poate oricine închipui disperarea populației care trebuia să se refugieze și care în majoritatea cazurilor erau funcționari, pensionari și familiile ofițerilor și concentraților depe diferite zone, de care nu s'a îngrijit absolut nimeni.

Pela orele 11 dimineața, vești telefonice dela frontieră spuneau că armatele motorizate sovietice au trecut Ceremușul și se îndreaptă spre interior. Se mai spunea, dar nu se credea, că jidanii din târgurile Vijnița, Vășcăuți, Cozmeni și Zastavna, le-au ieșit înainte cu pâine și cu sare, cu flori și cu steaguri roșii.

Pe la orele 12, toate trupele ce se mai aflau în zona de frontieră, au părăsit Cernăuțul. Mai rămăseseră doar o companie de jandarmi sub comanda distinsului și energicului ofițer care este Colonelul Barozzi, inspectorul de jandarmi din Cernăuți și numai curajului și inițiativei acestui brav Colonel populația românească nu a fost măcelărită de bandele de jidani și pușcăriași care se răsculaseră.

CAP. IV

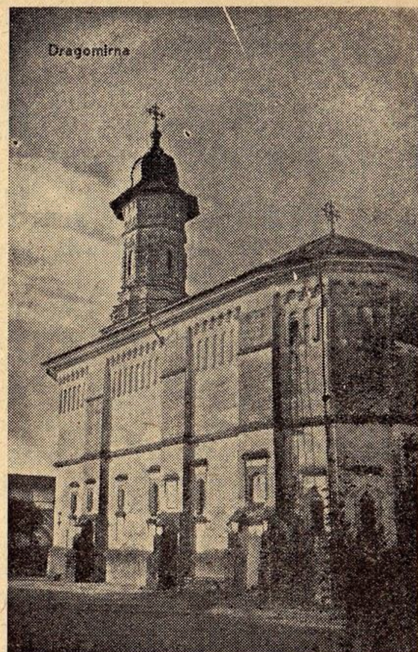
Soarele unei amiezi înalte și senine, ardea necruțător. Pe străzile principale era pustiu. Ici, colo mai trecea câte un om grăbit sau câte un camion în goană. Prăvăliile erau închise. Dela ferestrele etajelor, jidanii priveau ironic tragedia populației ce se refugia și așteptau nerăbdători să-și vadă visul cu ochii.

Intr'o parte a orașului se auzi o împușcătură, apoi alta și altele, până când împușcăturile erau așa de dese, că-ți făcea impresia unui front de luptă. In piața Grigore Ghica Vodă, unde se afla penitenciarul, împușcăturile se întețeau. Banda de jidani comuniști și derbedei ai mahalalelor se îndreptau spre centru.

Pe strada Regele Ferdinand I, un grup de golani conduși de jidani, cu steaguri roșii, veniau spre Piața Unirii. Unii cântau Internaționala, alții fluerau și cea mai mare parte înjurau și strigau.

Pe străzile Titu Maiorescu și Brâncoveanu, alte două grupuri se îndreptau spre penitenciarul din piața Grigore Ghica Vodă unde o mulțime de muncitori, derbedei și jidani voiau să forțeze ușile penitenciarului ca să elibereze pușcăriașii din închisoare. Un gardian dela penitenciar a fost ucis. Ceilalți nemai putând rezista, au fugit. Porțile închisorii s'au deschis și epavele societății au ieșit afară. Prima lor intenție a fost să se îndrepte spre Rezidența Regală și Inspectoratul de jandarmi care se aflau în apropiere și unde vedeau cordoane de jandarmi. Dar o salvă de carabine le-a stingherit planul și'au pornit sbierând pe strada Brâncoveanu, în jos, spre Piața Unirii. In drum, aceste bande au devastat câteva prăvălii și foarte multe bodegi și restaurante, iar după ce s'au îmbătat, mâncările și băuturile care de dimineață nu se mai vindeau consumatorilor, erau aruncate pe străzi. Trecătorii erau opriți și bătuți până la sânge. Jandarmii Colonelului Barozzi erau prea puțini ca să poată menține ordinea. Un jidan tânăr s'a urcat pe turnul Primăriei ca să înfigă un steag roș, dar glontele unui jandarm bun ochitor, îl făcu să se rostogolească în stradă cu sdreanța lui de steag.

Soția unui ofițer, care purta o cruciuliță la gât, a fost oprită în stradă de un jidan care insultând-o, i-a rupt cruciulița, a scuipat-o și a călcat-o în picioare. In acel timp a venit un ofițer Român civil și a împușcat jidanul chiar la fața locului. A doua zi, jidanul a fost înmormântat cu mari onoruri, iar în cuvântările jidanilor era preamărit ca un erou al idealului comunist.

MÂNĂSTIREA DRAGOMIRNA BUCOVINA

CAP. V

Pe la orele 3 p. m., au început să apară pe la balcoane şi ferestre, primele steaguri roşii. Jidanii, cu mic şi mare, femei şi bărbaţi, au ieşit pe străzi şi toţi purtau cocarde şi banderole roşii cu secera şi ciocanul pe ele. Atâta pânză roşie a apărut pe străzile oraşului, încât îţi dădea impresia un incendiu. De unde au scos jidani atâta pânză roşie, cum au montat-o pe prăjini, cum şi când şi-au făcut banderole că nu s'a aflat nimic înainte, este un mister sau o trădare a acelora care trebuiau să ştie aceasta şi să prevină o populaţie a cărei siguranţă şi linişte era în mâinile lor.

CAP. VI

Populaţia jidănească începea să-şi piardă răbdarea. Pe străzile Iancu Flondor, Regele Ferdinand până la podul de peste Prut şi în Piaţa Unirii, era o massă compactă de jidani, agitată de aşteptarea ivirii primelor formaţiuni armate sovietice. Din spre gara mare se auzia un sgomot asurzitor de motoare şi strigăte nedesluşite. Sgomotul se apropia tot mai mult de centrul oraşului odată cu trepidaţiile infernale ale unei escadrile de aviaţie. Cele câteva clipe până la sosirea primelor tancuri sovietice, erau revoltător de chinuitoare. Pe feţele jidanilor şi jidancelor, decoraţi cu pânză roşie de diferite dimensiuni, se citea o bucurie diabolică, iar privirile încremenite în direcţia de unde veniau tancurile, parcă aşteptau o revelaţie Dumnezeiască.

In urletele bestiale ale jidanilor şi în groaza privirilor populaţiei româneşti, primele tancuri apărură în Piaţa Unirii. Pe boturile lor cenuşii copii de jidani şi jidance tinere stăteau în picioare cu steguleţe roşii şi cu flori. Strigătele lor de: „Trăiască armata roşie, trăiască Stalin", se amestecau cu strigătele jidanilor ce aşteptau în piaţă şi pe străzi. Jidancele aruncau buchete de flori în faţa tancurilor şi în drumul lor, erau întâmpinate de o massă de pumni strânşi. Populaţia creştină era îngrozită şi aştepta înfrigurată desfăşurarea evenimentelor.

Tancurile se îndreptară spre Rezidenţa Regală şi spre celelalte autorităţi, unde erau aşteptate de o comisie românească pentru predarea oraşului. Intrarea străzilor se baricadă cu alte tancuri, iar altă parte se îndreptară spre interiorul ţării pe care-l mai aveau de furat.

Deşi în convenţie se prevăzuseră patru zile în care timp se putea face evacuările populaţiei româneşti care mai rămăsese în Cernăuţi, imediat după predarea oraşului, pe ziduri, apăru prima ordonanţă în care, printre altele, se prevedea că cine va părăsi oraşul va fi imediat împuşcat. De la apariţia acestui comunicat, a început calvarul populaţiei româneşti rămasă în Cernăuţi şi care, nu mai avea nicio nădejde de scăpare.

CAP. VII

Odată cu intrarea trupelor sovietice în Cernăuţi, a venit şi teribila lor poliţie, G. P. U. Agenţii acestei poliţii, au împânzit imediat întreg oraşul. Se cunoşteau de departe. Imbrăcămintea lor compusă din costume de haine de pânză de doc neagră şi încălţaţi cu sandale albe, îi semăna mai de grabă cu nişte ţigani lăutari din mahalalele bucureştene. Chiar în seara acelei zile, această poliţie a rechiziţionat toate stofele şi încălţămintea rămasă în marele prăvălii cernăuţene şi a doua zi, nu-i mai cunoşteai. Din jerpeliţi şi desbrăcaţi cum au venit, apăreau îmbrăcaţi elegant, însă, stângăcia şi lipsa de gust se observa de departe. Pe stradă, nu se mai putea vorbi nimic, deoarece se risca o imediată arestare. Era deajuns ca un jidan să spună unui agent al G. P. U.-ului că, cutare sau cutare, a vorbit ceva relativ la armata sovietică sau despre ei, că imediat era arestat şi nu se mi ştia nimic de soarta lui. Funcţionarii, pensionarii — în special militarii, poliţiştii şi magistraţii — care mai rămăseseră în oraş, erau urmăriţi pe stradă iar locuinţele lor supraveghiate.

Niciodată nu ştiai cu cine vorbeşti. De multe ori chiar prietenii cei buni te trădau şi te trezeai arestat şi transportat cu duba la o închisoare oarecare.

A doua zi, Sâmbătă au venit în oraş familiile ofiţerilor şi soldaţilor — femei şi copii — funcţionari bolşevici şi o trupă de teatru din Kiew.

Prăvăliile de alimente se deschiseseră şi se putea cumpăra de toate. Vedeai pe străzi soldaţi bolşevici muşcând dintr'o bucată de salam şi dintr'o bucată de ciocolată. Soldaţii purtau nişte saci de merinde pe care-i umpluseră cu bomboane şi prăjituri. Femeile lor îşi desbrăcaseră hainele de pânză tare, de culoare kaky şi purtau rochii cumpărate din Cernăuţi. Multe din ele luaseră de prin locuinţele părăsite de refugiaţi, cămăşi de noapte şi pantofi de bal sau de casă, multe erau îmbrăcate pe stradă, în capoate lungi şi largi. Toate se uitau una la alta râzând prosteşte sau se oglindeau în vitrinele goale, tot aranjându-şi hainele nepotrivite şi caraghioase. Pe străzi, asistai la un spectacol grotesc şi hilariant.

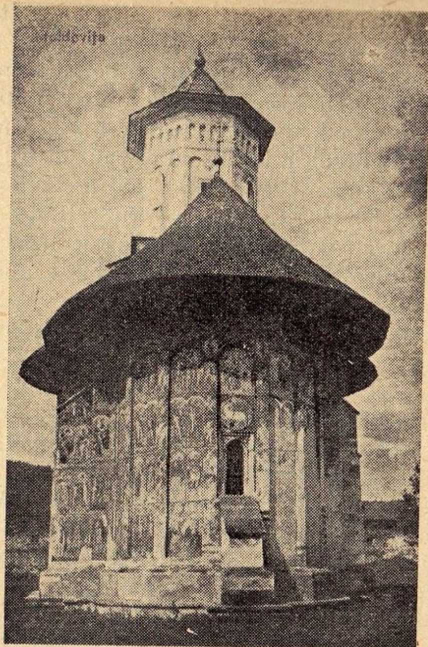
Cea mai mare parte dintre ofiţerii bolşevici, nicidecum soldaţii, nu văzuseră încă ceasuri de mână şi stilouri. Pe stradă, vedeai ofiţeri superiori cu stilouri prinse în buzunarul dela piept al tunicii, invers, cu clapa înăuntru şi cu tocul în afară, ca să se vadă. Treceau soldaţi şi ofiţeri, în trăsuri, picior peste picior, cu braţele încrucişate, dar în aşa fel ca să se vadă că poartă la mână un ceas de buzunar. Mulţi purtau ceasurile atârnate de o gaură a buzunarului, ca o decoraţie.

Pe străzi, asistai la spectacole care de care mai hilariante şi mai caraghioase. Vedeai un colonel în etate de cel mult 25 ani, mergând înainte cu un copil în braţe. In urma lui, venia soţia sa cu alt copil în braţe, unul de mână şi altul aproape să-l nască. Toţi murdari, nespălaţi, cu părul vâlvoi şi cu figuri boţite şi galbene.

In restaurante era şi mai interesant. La mese, stăteau ofiţeri şi soldaţi fără nicio deosebire. Soldatul dela o masă nu saluta niciodată, nici când intra pe uşă un ofiţer superior.

CAP. VIII

Atât ofiţerii, cât şi soldaţii, comandau deodată, două sau trei pahare mari cu bere, tot atâtea ciorbe, fripturi şi mâncări cu sos. Din toate mâncările care se aflau înaintea lor, lua deodată şi pe deasupra şi bere. Cuţitul nu-l întrebuința niciodată. Dacă avea de mâncat dintr'o bucată de carne mai mare, o lua cu mâna, sau înfigea furculiţa în ea şi o mânca rupând cu gura din ea. Oasele le scuipa pe jos iar mâinile murdare de grăsime sau de sos, le ştergea pe tunică sau de părul capului. In timpul mesei scuipau pe jos, îşi suflau nasul alături de masă şi tuşeau greţos în farfurii. Cu astfel de obiceiuri şi de civilizaţie, au intrat în Cernăuţi, armatele şi funcţionarii Uniunii Republicelor Socialiste Sovietice şi tot cu metode asemănătoare şi-au pus în gând să fericească populaţia românească rămasă sub barbara şi primitiva lor civilizaţie şi ocârmuire.

MĂNĂSTIREA MOLDOVIŢA BUCOVINA

CAP. IX

Perchiziţiile şi arestările efectuate de G. P. U., se ţineau lanţ. Intre orele 1 şi 4 dimineaţa auzeai bătăi în uşă şi după ce ţi-se răscolea întreaga casă erai arestat şi dus cu duba la închisoare. Dacă nu ţi se găsea nicio vină, a doua zi erai lăsat liber, dar când te 'ntorceai acasă, îţi vedeai locuinţa ocupată şi absolut totul ce aveai în casă, confiscat de bolşevicii care se instalaseră în ea. Zădarnice erau toate plângerile şi rugăminţile. Ţi se spunea că dacă nu taci, te aşteaptă deportarea.

Cred că nu există jale şi revoltă mai mare decât cea produsă de sistemul acesta de deposedare. Din locuinţele noastre, cea mai mare parte a mobilierului a fost ridicat în timpul nopţii, încărcat în camioane şi transportat. Se spunea

că în interiorul Sovietelor. Dar, nu numai atât. Tot mobilierul care se afla la autorităţile părăsite, toate materialele aflate prin depozite, alimente, îmbrăcăminte, stofe, încălţăminte, pielărie şi altele, au fost transportate în interior, lăsând populaţia din Cernăuţi fără niciun mijloc de aprovizionare. Marii proprietari, chiar jidani, au fost arestaţi şi deportaţi, numai pentru faptul că erau proprietari.

CAP. X.

Un fapt deosebit de îmbucurător pentru populaţia românească s'a petrecut cu vestitul proprietar şi exploatator a muncii ţăranilor noştri, jidanul Fischer.

Cu o zi înainte de intrarea bolşevicilor în Cernăuţi, în casa proprietarului Fischer era mare fierbere. Se hotăra soarta familiei; să plece în România, sau să rămână în Cernăuţi. La urmă, au hotărât să plece şi au început împachetarea lucrurilor de valoare. In garaje aveau două automobile foarte luxoase, două autocamioane şi trei trăsuri cu şase cai.

In cassa de fier, aveau zece milioane în bancnote româneşti, alte milioane în valută streină, monede de aur, hârtii de valoare şi bijuterii în valoare de sute de milioane. Afară de aceasta, mai aveau sume colosal de mari depozitate la băncile din ţară şi streinătate.

In timpul împachetărilor, intră în casă un frate al tânărului jidan Fischer care le arătă o constituţie sovietică tradusă în româneşte şi le spuse că fac mare greşală că se pregătesc să plece în România, deoarece acolo nu vor mai avea niciun drept. Ca să-şi întărească spusele, le citi câteva pasagii din constituţia bolşevică asigurându-i că le va fi mult mai bine dacă vor rămâne în Cernăuţi.

„Sub ocupaţia sovietică toată lumea trebuie să fie egală — spunea noul venit. — Nouă ni se vor lua caii şi maşinele, dar ne vor rămâne banii, valorile şi casele. Cu acestea, putem trăi liniştiţi fără să ne pese de nimeni". Ca urmare celor spuse de jidan, a început despachetarea obiectelor, s'au desfundat sticle de champanie şi s'a jucat cărţi toată noaptea. Era o veselie rară şi o dispoziţie exagerată îi cuprinsese pe toţi. Posturile de radio sovietice îi distra cu di-

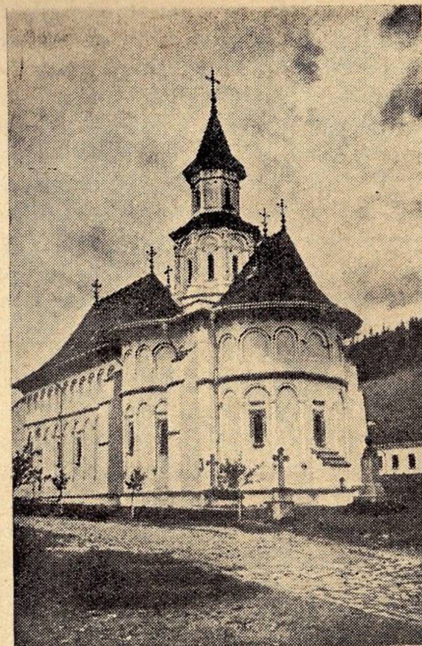
ferite coruri ucrainene şi cuvântări comuniste.

A doua zi, pe la orele 7 seara, doi agenţi ai G. P. U.-ului au sosit cu o maşină la casa Fischer cerându-le cheile de la cassa de bani şi de la toate încăperile. După ce au împachetat tot conţinutul casei de bani în două geamantane, agenţii G. P. U.-ului i-au arestat pe toţi, le-a confiscat casa cu tot ce se afla în ea sigilând uşile. Pe jidanul Fischer l-au transportat, se spune că la Chiev; iar jidanca, soţia lui Fischer, — cucoana atât de spurcată la suflet şi temută de bieţii ţărani Români de pe moşiile lor, — după multe rugăminţi şi lacrimi, a fost lăsată cu un copil în bucătărie, să doarmă pe patul fostei ei servitoare. Dar nici acolo nu au lăsat-o, căci după câteva zile a fost scoasă din casă şi silită să stea într'o casă mică din suburbia Roşa, ocupând numai o cameră cu pământ pe jos. Tatăl lui Fischer cel arestat, bătrânul Mochi Fischer, în vârstă de 96 ani, care acum 30 de ani ţinea în arendă, în Moldova peste 100 de moşii, stă acum într'o pivniţă şi vecinii îi dau câte ceva de mâncare din milă.

Nu se putea o mai mare pedeapsă a lui Dumnezeu pentru aceşti nemernici care timp de 60 de ani, au furat munca ţăranului Român. Din munca şi sudoarea amestecată cu sânge a ţăranului moldovean, această blestemată familie se lăfăia pe vestitele plaje dela Ostanda şi Nisa şi avea palate la Londra, Paris, Viena, Bucureşti şi Iaşi. Această pedeapsă dată de Dumnezeu acestor hoţi este şi o satisfacţie pentru ţăranul Român, fiindcă pedeapsa şi blestemul le-au venit tocmai de la acei în care au crezut mai bine de douăzeci de ani.

Mai târziu, am fost informat că fratele proprietarului Fischer, cel ce cu o seară înainte le-a adus constituţia sovietică, era plătit ca să-l determine pe tatăl şi pe fratele său să nu plece. Jidanul s'a pretat să-l trădeze şi să-l vândă pe tatăl şi pe fratele său, numai să fie el în libertate. Dealtfel, bolşevicii nici nu i-au făcut nimic fiindcă era sărac şi, se spune, vechi luptător comunist.

Am relatat acest fapt, care, pentru scopul cărţii acesteia prezintă puţină importanţă, numai pentru a ilustra caracterul jidănesc de vânzător şi trădător şi pentru a fi un exemplu, pentru alţii, de pedeapsa lui Dumnezeu.

MÂNĂSTIREA PUTNA UNDE SE AFLĂ MORMÂNTUL LUI ŞTEFAN CEL MARE ŞI SFÂNT

CAP. XI.

Nimeni nu ştia ce va aduce ziua de mâine. Vedeam că nu ni se spune nimic. Nu ştiam dacă vom pleca în Ţară sau ne vom îngropa viaţa în cine ştie ce colţ pustiu din Rusia. Se răspândeau svonuri care de care mai rele; îngrozitor de rele. Ajunsesem într'o stare nervoasă sinonimă cu nebunia.

Toţi Românii rămaşi în Cernăuţi umblau toată ziua pe străzi, doar vom întâlni pe cineva să ne spună o vorbă bună, să ne dea o rază de speranţă. La tot pasul însă, întâlneam numai feţe disperate şi auziam numai veşti care ne umpleau de grijă şi de teamă. Toate svonurile erau lan-

sate de jidani. Vedeți dar ce criminali, ce bestii cu chip de om! După ce, numai datorită lor, ni s'a luat țara, ni s'a furat sau confiscat toată munca vieții noastre, acum tot acești vânzători și trădători ne furau liniștea, voind să ne ucidă și sufletul, singurul bun ce ne mai rămăsese.

După câteva zile, mai lungi decât câteva secole, am fost înștiințați să ne prezentăm la fosta Rezidență Regală unde se instalase comisia locală de repatriere, să ne înscriem pentru a veni în România. Sunt multe bucurii în viața omului, după cum sunt și multe supărări, dar cred că nici unul din noi nu a avut o bucurie mai mare decât atunci când s'a văzut trecut pe listă și cu promisiunea dată că în curând va pleca în România.

Ne adunasem mulți. Strada din fața Palatului Administrativ, grădina Arboroasa, strada Ștefan cel Mare din fața Catedralei și aproape jumătate din piața Grigore Ghica-Vodă, erau pline de lume, toți așteptând și îmbulzindu-se ca să ajungă mai înainte la ușa de la intrare.

Pe fețele tuturor se citea o mulțumire și mulți se vedeau închinându-se, sau făcându-și planuri ce bagaj să ia, ce vor face odată ajunși în Țară și unde vor merge mai întâiu. Săracii oameni, săraca și îndurerata lor viață!...

Câți dintre dânșii nu stau și astăzi în Cernăuți, sunt deportați, le putrezesc oasele prin închisori, sau sunt morți!...

In fine, a venit o grupă de soldați și mai mulți jidani tineri, foști ucenici sau vânzători în diferite prăvălii și ne-a așezat câte doi în rând, pe mai multe rânduri.

Inscrierea se făcea în coridorul de la intrare. Acolo era un ofițer bolșevic și un translator jidan, înconjurați de un grup de agenți ai G. P. U.-ului. Pe niște registre, ni se scria numele, ocupația, etatea, originea etnică, starea civilă, pe cine avem în România și din care cauză voim să plecăm din Cernăuți. In tot timpul acestui interogator, eram ținuți într'o foarte strictă observație de agenții care, și ei de multe ori, sau la cine credeau ei, îi puneau diferite întrebări.

Față de atâta lume care aștepta și cu operațiile de înscriere care erau foarte încete, în ziua aceea au fost înscriși puțini cărora li s'a spus că peste câteva zile vor pleca în

România. Cu toate acestea, și aici, unde dragă doamne era o formă de legalitate, bolșevicii arătau rea credință și ne puneau diferite piedici. Plecarea primului transport s'a anunțat prin afișe puse pe ziduri. Intr'o oră de la afișare dacă nu erai la gară unde alți militari bolșevici făceau apelul, erai tăiat de pe listă și cine știe când îți mai venia rândul să te mai înscrii sau dacă te mai lăsau să pleci.

Câteva zile în rând, ne-am înscris toți cernăuțenii și așteptam ca în ordinea înscrierii să fim anunțați și gata de plecare.

Din cei înscriși aici, au plecat trei transporturi fiecare având câte 100—150 persoane. Noi cei rămași mai la urmă, ne îngrozeam la gândul că va trebui să așteptăm atât de mult, deoarece eram înscriși peste șase mii și transporturile se făceau numai odată pe săptămână. Apoi, cuprinși de îngrijorare, ne întrebam de ce bolșevicii repartizau numai bătrâni și infirmi. Puțini oameni tineri au plecat în cele trei transporturi și dacă a fost cineva era aproape sigur că a fost trimis în România cu vreo misiune specială din partea armatei sovietice sau a G. P. U.-ului.

Din Palatul administrativ, comisia de repatriere s'a mutat în strada Delavrancea 10, în casa profesorului Goraș. Odată cu mutarea comisiei, am fost înștiințați ca să ne prezentăm din nou pentru înscriere, deoarece comisia s'a schimbat și lucrările celei dintâiu s'au pierdut.

Și aici, alte interogatorii și alte grozave așteptări în soare și ploaie, ca, după o zi de așteptare în picioare, de nervi încordați până la maximum de rezistență, seara să mergem acasă cu același rezultat: așteptare.

CAP. XII

Dar, într'o zi, pe sufletele noastre atât de încercate, a căzut o veste ca o lovitură de trăsnet. Comisia de repatriere și-a suspendat lucrările și în frunte cu generalul care era președinte, a plecat din Cernăuți. Acum, durerea ne era mai mare. Cine știe ce se va mai putea întâmpla.... Tot jidanii lansaseră un alt svon mai grozav decât toate. Se spu-

nea că toți cei înscriși pentru plecare în România în scurt timp vor fi deportați în Siberia. Nu mai cine a trăit aceste clipe de groază, de chinuitoare nesiguranță, își poate da seama cât de disperată era situația noastră. Treceam pe străzi înfierbântate de arșița soarelui cu fețele pământii, cu privirile obosite și cu toate gândurile îndreptate spre Dumnezeu și scumpa noastră Țară de care eram atât de aproape și totuși, atât de departe. Ne mai gândeam că prietenii și cunoscuții noștri care-au plecat în cele trei transporturi, odată ajunși în Țară se vor gândi la noi și vor face intervențiile necesare ca să ne aducă și pe noi în Patrie. Cu gândurile și speranța aceasta, ne mai înseninam și treceam des pe strada Delavrancea doar vom mai vedea sau auzi ceva despre alte înscrieri pentru repatriere. Ne opream în fața casei cu No. 10, pe care noi o întitulasem „zidul plângerii", dar ne sfida poarta încuiată, perdelele lăsate și râsul ironic al jidanilor de la ferestrele caselor vecine.

Pe acolo, pe strada Delavrancea, unde ni s'au îngropat toate speranțele, vedeai bărbați bătrâni și tineri, femei și copii plângând de durere, de foame și de disperare. Erau bătrâni fără niciun ajutor, femei fără bărbați și copii fără părinți.

Față cu această situație, trebuia să luăm o hotărîre. Ne întâlneam pe ascuns în casa vreunuia dintre noi și căutam o portiță de scăpare, deoarece era imposibil ca să mai rămânem în Cernăuți. Am aranjat ca să trec frontiera clandestin împreună cu soția mea și băiatul nostru. Dar și aici, în rândurile noastre, vânzarea și-a făcut loc. Niște blestemați de cunoscuți care ni se dădeau drept prieteni m'au denunțat că vreau să fug peste frontieră și toate planurile ni s'au dărâmat ca un castel de carton.

In noaptea zilei de 25 Iulie, pe la orele 1, am auzit bătăi în ușa locuinței mele. La început nu am dat atenție crezând că sunt soldați sau ofițeri bolșevici care caută casă de dormit, dar loviturile în ușă fiind din ce în ce mai puternice, m'am dus și am întrebat cine este. Când mi s'a răspuns G. P. U.-ul, am rămas împietrit. Am deschis ușa. Erau doi agenți ai G. P. U.-ului. Au venit cu portarul care, știind rusește, ne-a spus că agenții voesc să ne îmbrăcăm și să mergem cu ei, eu și soția mea. In câteva minute am fost îmbrăcați. Am plecat cu un agent în față iar altul în spatele nostru la sediul G. P. U.-ului care se instalase în fosta clădire a chesturei de poliție. Pe drum, nu puteam vorbi nimic fiindcă ni se interzisese. Gândurile ni se încurcau și printre ele doar unul singur stăruia; câteodată apăsător ca o piatră enormă, câteodată înțepător ca un fier ascuțit și înroșit în foc... Deportarea...

Gândul ne obseda tot mai mult și mai greu. Vedeam câmpii întinse și pustii. Simțeam fiorii gerului siberian, și parcă, deasupra noastră, treceau cu croncănituri sinistre, un stol de corbi cu aripele înflorite de brumă.

Am așteptat mult pe un coridor, pe urmă am trecut prin mai multe birouri și am ajuns în fața unui șef din G. P. U.

Omul s'a uitat lung la noi și ne-a spus cu un ton foarte sever că are informații că vrem să trecem clandestin frontiera. La răspunsul nostru că nici prin gând nu ne-a trecut și că noi suntem înscriși pe liste și așteptăm comisia de repatriere, s'a mai îmbunat și a dispus să fim eliberați dar cu condiția ca în fiecare zi la orele 12 să ne prezentăm la sediul G. P. U.-ului pentru controlul prezenței noastre în Cernăuți. Când am plecat de acolo erau orele 5 dimineața. Ne-am dus acasă cu același ceremonial și, de-atunci, zi și noapte, la poarta casei unde locuiam, stăteau doi agenți ai G. P. U.-ului care ne urmăreau pas cu pas când plecam în oraș și ne supraveghiau toate mișcările de acasă.

CAP. XIII

Nesiguranța zilelor ne apăsa sufletul și viața. Timpul trecea cu o dureroasă încetineală. Parcă așteptam ceva nedefinit, ceva sinonim cu o condamnare la moarte. De cele mai multe ori plecam desdedimineață de acasă și ne întorceam noaptea târziu. Mulțimea străzilor și emoția așteptării unei informații favorabile, ne mai ușura. Despre comisia de repatriere nu se mai vorbea. Poate se va reînființa, poate nu. Acesta era răspunsul care ni se dădea de către autori-

tățile sovietice din Cernăuți. Dar, trebuia de făcut ceva ca să venim în Țară. Oricine își poate închipui ce soartă ne aștepta. Nimeni nu se interesa de noi. Puteam muri de foame sau sta bolnavi până la nesfârșit că nu se interesa nimeni, nici chiar dacă făceam unele intervenții, sau anunțam.

Gândul fugii peste frontieră, ne obseda tot mai mult. Insă această aventurare era extraordinar de periculoasă.

Grănicerii bolșevici păzeau foarte bine frontiera. Aveau posturi dese și vigilente, câini dresați și mai cu seamă angajaseră o mulțime de țărani ucraineni din localitățile apropiate care erau în legătură cu grănicerii sovietici și umblau prin preajma frontierei numai pentru a prinde refugiați și după ce le luau toți banii și obiectele ce le aveau asupra lor, îi preda posturilor de grăniceri sau milițienilor sovietici din sate. Cei prinși, erau transportați la diferite închisori și nu se știa când scapă; peste o lună, un an, sau se'mbolnăveau și, niciodată...

Așadar, o asemenea trecere a frontierei avea foarte multe riscuri și totuși — ne gândeam — este singura noastră scăpare.

Mai aveam încă aparatul de radio. Il țineam ascuns sub pat de teamă să nu-l afle cineva și să-l confiște. Intr'o seară, ascultând înștiințările pentru refugiați, mi-a venit ideea să fac unele intervenții la Moscova; poate, deacolo, se va putea face ceva pentru repatrierea noastră.

Aproape toată noaptea am stat de vorbă cu nevastămea făcând diferite planuri. Nu știam ce trebuie să facem mai întâiu ca să primim aprobarea plecării noastre din Cernăuți, cât mai repede. La urmă, am ajuns la concluzia că cea mai bună soluție este să încerc obținerea unei convorbiri telefonice din Cernăuți cu Legația Română din Moscova.

A doua zi, după multă alergătură și nenumărate intervenții am fost autorizat, în schimbul unei taxe foarte mari, să vorbesc cu legația noastră din Moscova. Am vorbit cu D-l ministru Gafencu sau cu secretarul de legație. I-am descris toate nenorocirile noastre și situația disperată a Românilor din Cernăuți. Lângă mine, la telefon, erau zeci de bărbați și femei care, plângând se rugau lui Dumnezeu ca să le ajute ca de acolo să le vină vreo scăpare. Am spus Legației ce este în jurul meu și am cerut milă pentru năpăstuiții rămași în Cernăuți. De la Legație mi s'a promis că peste câteva zile voiu primi o telegramă lămuritoare asupra doleanțelor noastre. Am așteptat zădarnic. Au trecut multe zile și nu am primit niciun răspuns. Probabil că la telefon era un jidan din serviciul G. P. U.-ului, cu care am vorbit. Pe urmă, după atâta așteptare fără niciun rezultat, am făcut mai multe cereri la Comisariatul afacerilor streine trimițând fotografii și bani pentru a obține pașapoarte de plecare în Țară; am trimis telegrame lui Stalin și Molotov am mai încercat o convorbire telefonică, dar toate au rămas zădarnice.

Atunci, mai mult ca oricând, ne obseda ideea unei treceri clandestine peste frontieră. Eram deciși să înfruntăm orice pericol numai să nu mai stăm în orașul tuturor nenorocirilor noastre.

Pe la începutul lunei August, prin intermediul unor prieteni, am cunoscut un țăran din Cosmeni cu care m'am înțeles ca să ne treacă în România, clandestin.

In dimineața zilei următoare, țăranul a venit cu o căruță și ne-a așteptat la colțul unei străzi mai lăturalnice. După ce am pus în căruță puținele bagaje ce le mai aveam, am pornit în urma căruței, la oarecare distanță și despărțiți. Nevasta mea mergea înainte, în urma căruței, băiatul nostru după ea, iar eu la urmă. După mai multe ocoluri pe drumuri de țară și peste ogoare, pe la orele 9 seara am ajuns în comuna Ternauca din județul Dorohoi.

După puțină odihnă, pe la orele 12 noaptea, prin lanuri de grâu și porumb, am pornit spre târgul Herța care se află în imediată apropiere de frontieră. Mergeam câte unul în rând. Inainte era o femeie de prin partea locului care cunoștea drumul și făcea legătura de trecere. După dânsa venea Gramatovici cu o furcă în mână, apoi veneam eu cu un sac în spinare, după mine era prietenul meu Căleanu, fostul președinte al Camerei de Muncă din Cernăuți cu un geamantan, apoi băiatul meu Puiu și la urmă nevastamea care făcea serviciul de observator.

Era o noapte înaltă și luminată de stele. De sus cădea

o lumină măruntă și sfioasă. Parcă stelele oglindindu-se în boabele de rouă căzute pe frunzele late de porumb, se rușinau de ceva cunoscut numai lor și se înălțau mai sus. Prin ogoare era un foșnet umed și rar se auzea țipătul unei păsări de noapte, stingherită din somn de vre-o împușcătură răsleață sau de lătratul unui câine speriat. Zarea din fața noastră se deschidea și cădea după dealuri fumurie, necunoscută și arzător de dorită.

Prin tăcerea miezului nopții, înaintam încet spre hotarul mântuirii noastre. Sunt sigur că tot drumul nu m'am gândit la nimic. Toți spuneam rugăciuni. Terminam una, începeam alta, apoi iar rugăciunea dintâiu.

Mergeam câte 50 de metri, ne opream, ascultam, Gramatovici făcea semn cu furca și iar porneam. Tot așa am mers până am ajuns la aproximativ 200 metri de frontieră. Nu departe se vedea moara din Herța care era luminată și'n care se putea desluși o mare activitate. In locul unde ne-am oprit trebuia să ne întâlnim cu al treilea om de legătură și cel mai important, deoarece acesta urma să ne treacă frontiera prin punctele cunoscute de el.

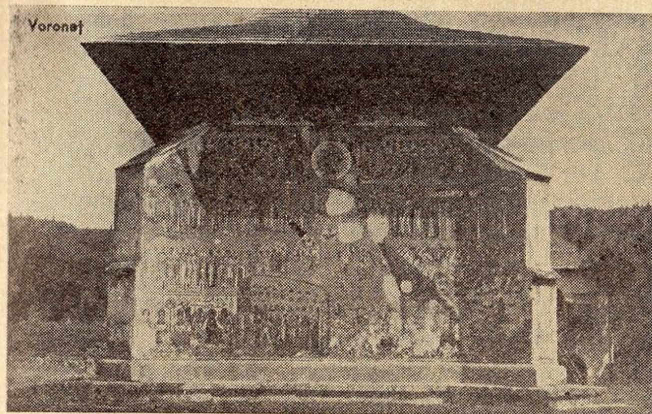
In drum, am trecut prin mai multe bălți și eram aproape complect uzi. Am făcut un foc, ne-am așezat în jurul lui și așteptând omul de legătură, încercam să ne uscăm hainele.

Intre timp ni se adusese un ciaun cu lapte cald. Sorbeam laptele în tăcere așteptând omul de legătură care întârziind, ne umplea de îngrijorare. Am fi trecut noi și singuri dar ne îngrozeam numai la gândul că ne vor surprinde câinii grănicerilor sovietici și'n timp ce bestiile ne vor sfâșia, celelalte bestii — soldații bolșevici — ne vor ciurui cu gloanțe. Deci, trebuia să așteptăm.

Incepea să se crape de ziuă și omul nostru tot nu venea. O ploaie roșie colora cerul la răsărit și soarele nu întârzie să se arate. Ni se părea mai luminos și mai mare ca altădată. In timpul zilei patrulele de grăniceri sovietici se duceau des și peste ogoarele de mai departe de frontieră. Și aici, unde eram ascunși riscam să fim găsiți de patrule. Gramatovici a plecat să caute omul de legătură. Il așteptam cu sufletul la gură; când, pe la orele 7 vine și ne anunță

cu un ton tragic că omul nostru a fost arestat de bolșevici. După mai multe consultații, cu durere și desnădejde am hotărît să ne întoarcem în Cernăuți.

Drumul la 'ntoarcere ni se părea nesfârșit. Unul spunea că așa sunt drumurile deportaților în Siberia. Am ajuns la Cernăuți odată cu seara. Și'n sufletele noastre plana o noapte mai întunecoasă decât ea însăși, rea și prevestitoare de nenorociri. Când vom ajunge în scumpa noastră țară ? Când ?... Intrebările ne obsedau, neclare și temătoare. Simțeam un început de nostalgie ca o chemare spre moarte.

MANASTIREA VORONEȚ BUCOVINA

CAP. XIV

Toată luna August a trecut ca o amăgire de boală. Căutam oameni care au mai trecut frontiera ca să aranjăm ceva și cu plecarea noastră. Toți se temeau. Spunea cineva că pe la Vicorul de Sus din județul Rădăuți, se poate trece ușor frontiera. Informații precise nu puteam afla.

Nu ne-a fost mică bucuria când am auzit că la începutul lunei Septembrie, comisia de repatriere își va reîncepe lucrările. Și, chiar așa a fost. Comisia a luat ființă și

funcţiona într'o casă din strada Eusebie Popovici, lângă parcul Dominic. Şi aici au început alte înscrieri şi alte interogatorii. Nu prea aveam şanse de plecare mai cu seamă că eram dintre cei deochiaţi, căci trecusem odată, în cercetare, pe la G. P. U. această comisie a trimis în România două transporturi apoi s'a schimbat în altă stradă şi cu alţi membri. Decâte ori o comisie de repatriere trimetea pe cineva în Ţară, persoană pe care G. P. U.-ul o ţinea sub supraveghere sau avea interesul s'o ţină în Cernăuţi, comisia era în întregime schimbată şi funcţionarii care o compuneau, chemaţi la Moscova.

In strada Baltinister unde a luat fiinţă această nouă comisie, a început vechea poveste cu interogatorii, suspiciuni şi la sfârşit înscrierea pentru repatriere. Şi de aci au plecat două transporturi. Ştiam că bolşevicii nu vor să mă lase să plec din Cernăuţi, deoarece au trecut de mai multe ori pe lângă locul unde eram înscris eu şi cu familia şi au pus pe tabele pe alţii. Dealtfel, plecau foarte puţini bărbaţi şi femei tinere. Majoritatea repatriaţilor erau bătrâni şi oameni cu diferite metehne fizice.

Intr'o zi, pe la sfârşitul lunei Septembrie, am venit la sediul comisiei ca să vedem cine mai pleacă. Nu după mult timp un funcţionar a deschis o fereastră de la biroul unde lucra şi cu un ton autoritar ne-a anunţat ca să mergem acasă că la comisie s'au închis lucrările definitiv şi nu va mai pleca niciun transport în România. Toată lumea să-şi caute de lucru şi să plece de pe stradă chiar imediat. Femeile au început să plângă şi să-şi smulgă părul de pe cap. Copiii plângeau şi ţipau. Bărbaţii îşi strângeau pumnii şi-şi muşcau buzele până la sânge. Era revolta atât de mare încât ne venea să scoatem pietrele de pe trotuare să le aruncăm în geamurile birourilor.

Un preot a intrat la comisie să ceară lămuriri. Drept răspuns a fost îmbrâncit pe trepte strigându-i-se: „ieşi afară copil de căţea". Ne-am împrăştiat fiecare pe la casele noastre cu inima sfâşiată de durere şi de revoltă.

Au început ploile şi frigul. Majoritatea dintre noi nu aveam îmbrăcăminte şi nici lemne. Locuiam într'o mansardă

de pe strada Regele Carol al II-lea, fiind daţi afară din apartamentul nostru de pe strada Mărăşeşti 14.

In ziua de 23 Octomvrie a căzut prima zăpadă. Nu aveam în casă nici o surcică. Lemne nu se găseau şi dacă avea cineva, vindea suta de kilograme cu 1600 lei şi, ce-i într'o sută de kilograme? Noi cel puţin, eram dintre cei mai nenorociţi. Aproape toată îmbrăcămintea de iarnă am vândut-o în timpul verii fiind anunţaţi că nu putem lua cu noi mai mult de 50kg. bagaj. Credeam că vom pleca în ţară unde ne vom face alte haine. Incălţămintea ni se compunea numai din sandale şi acelea rupte. Pe lângă acestea, viaţa era foarte scumpă. Bolşevicii fixaseră rubla lor la 40 lei. Cred că ar fi bine să enumăr câteva articole de strictă necesitate, cu preţurile lor, numai cu titlul de informaţii.

Astfel: 1600 lei suta de kg.; carnea: 600 lei kgr.; grăsimea de porc: 800 lei kgr.; făina: 200 lei kgr.; zahărul: 300 lei kgr.; ceaiul: 30.000 lei kgr.; uleiul (nerafinat şi cu miros infect de cocleală) 800 lei kgr.; prune afumate: 800 lei kgr.; ouă: 40 lei bucata; făina de porumb: 900 lei kgr.; una pereche ghete (de proastă calitate): 12.000 lei kgr,; tălpi pentru o pereche ghete: 4000 lei; un metru stofă de cea mai inferioră calitate): 12.000 lei; un costum de haine (inferioare) 40.000 lei; o pereche ciorapi de damă (groşi şi de aţă): 800 lei; una pereche ciorapi bărbăteşti (calitate asemănătoare) 400 lei.

Vedeţi dar ce preţuri erau în Cernăuţi şi cum puteam noi face faţă gerului care începuse necruţător şi foamei care era mai periculoasă.

Ca să ne îmbrăcăm măcar cât de cât, am început să caut pe la jidani, ştiind că ei, speculanţi ca totdeauna, aveau de vânzare haine vechi, cumpărate tot de la Românii noştri pe preţ de nimic. Astfel, am cumpărat pe preţuri foarte mari unele articole de îmbrăcăminte şi, de bine, de rău, ne-am mai îmbrăcat.

Oricât de ne era de frig dar în casă nu puteam sta.

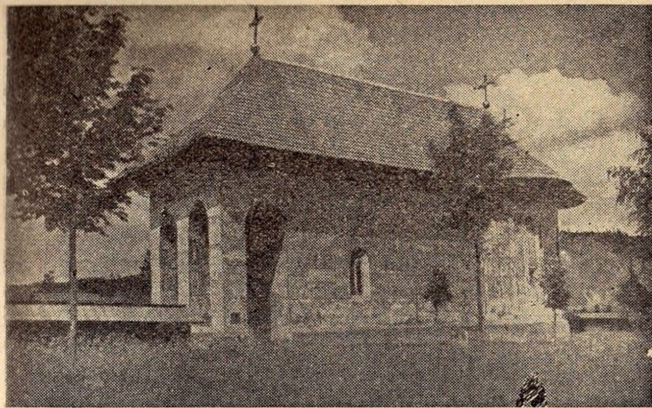
Singura noastră mângăere era biserica. Ne duceam în fiecare dimineaţă la catedrală unde părintele Muranievici, preot bătrân din Hotin, ne alina suferinţele cu vocea lui blajină, dându-ne diferite sfaturi şi încurajări şi spunân-

du-ne să avem încredere în Dumnezeu că numai de la El ne vine scăparea.

Marea și frumoasa Catedrală cernăuțeană, de pe anvoanele căreia au propăvăduit cuvântul lui Dumnezeu și'n vremuri de ocupație streină au ținut trează făclia naționalismului românesc, venerabilii mitropoliți ai Bucovinei ca: Mitropoliții Silvestru Moraru, Vladimir de Repta și alții, toți repausați întru Domnul; iar în zilele noastre I. P. S. S. Mitropoliții Visarion Puiu și Tit Simedrea care și în prezent păstorește Mitropolia Bucovinei având reședința în Suceava; acum se află într'o situație din cele mai de plâns.

Curentul electric i-a fost întrerupt astfel că frumoasele candelabre stăteau întunecate și triste. Clopotele, care în zile de sărbătoare își răspândeau armonia sunetelor lor până departe și umpleau sufletele credincioșilor cu smerenie și bucurie, nu se mai auzeau. A amuțit glasul înalt și sonor al clopotelor care — au anunțat alipirea Bucovinei la Patria Mumă. Oare tăcerea lor să nu fie un semn de mustrare Dumnezeiască pentru neputința noastră că nu am fost în stare să ne apărăm granițele și sfintele noastre drepturi?

Trebuia să ne întâlnim mai mulți ca să discutăm ce mai avem de făcut ca să scăpăm din iadul în care ne aruncase nenorocirea. Ziua ne întâlneam la cofetăria Râpeanu care ajunsese mai rău decât o tavernă ordinară în care intra acum toată pleava jidovească și comunistă. Nici aici nu puteam discuta cine știe ce, că pe la mese stăteau agenți de ai G. P. U.-ului, care asculta orice vorbă și ne spionau toate mișcările. Veneam acasă pe la orele 6 iar la orele 8 seara, ne culcam, din cauză că era frig în cameră și nu aveam lemne. Eram stingheriți de două sau de trei pe noapte de agenții G. P. U.-ului care ne controlau prezența în localitate sau ne făceau perchiziții. Niciodată nu aveau niciun motiv, ci ne deranjau numai să ne terorizeze și noaptea când nu mai simțeam frigul.

MĂNĂSTIREA HUMOR BUCOVINA

CAP. XV

In preajma zilei de 27 Noembrie se făceau febrile pregătiri pentru serbarea sărbătoririi a XXII-a aniversare a revoluției bolșevice. S'au construit tribune, arcuri de triumf și s'au afișat mari proclamații. In dimineața serbării toate prăvăliile, fabricile, magazinele și instituțiile erau închise. La toate casele se arboraseră mari steaguri roșii cu insignele comuniste. La capătul de sus al străzii Mărășești s'a constituit o tribună mare unde oficialitățile comuniste urmau să primească defilarea. La începutul defilării s'au tras mai multe salve de tun, apoi în sunetele Internaționalei, cântată de o muzică militară, a început defilarea. Au trecut prin fața ochilor mei toate trupele din Cernăuți, toate categoriile de funcționari, meseriași, lucrători și femei din toate straturile sociale. Toți veneau pe strada Ștefan cel Mare, prin fața catedralei, treceau la vale pe lângă strada Mărășești unde se primea defilarea, apoi ocoleau pe strada Mihai Viteazu și se urcau din nou spre centru pe strada Regele Carol al II-lea. După constatarea mai multora dintre noi,

90% dintre cei ce defilau erau jidani. Toți aveau în mâini stegulețe roșii iar pe brațul stâng o banderolă din pânză roșie cu semnele comuniste în negru.

Revenirea manifestanților spre centru trecea prin fața casei unde locuiam eu de pe strada Regele Carol al II-lea. Eu fiind în oraș iar soția mea ocupată cu bucătăria, nu am observat că băiatul nostru, Puiu, a umplut cele două geamuri care dădeau la stradă cu portretele Regilor Carol I, Ferdinand I, Carol al II-lea și a M. S. Regelui Mihai I. Deasupra fotografiilor, a întins, cât erau de late ferestrele, steaguri tricolore, făcute din hârtie subțire. Miliția sovietică, care făcea poliția pe acea stradă, observând ce se afla în geamurile casei mele a trimis imediat la mine doi agenți ai G. P. U.-ului, care, înjurându-ne în toate felurile, au făcut un mare scandal. Negăsindu-mă însă acasă, s'au mulțumit să ia băiatului o declarație și au plecat fiind ocupați cu serbarea. A doua zi, am fost chemat la un birou din localul ocupat de Miliție (fosta Administrație financiară) și am dat și eu o declarație, după care m'a pus în libertate. A fost o adevărată minune că am scăpat atât de ușor. Toată lumea credea că de data aceasta ne așteptă deportarea.

De atunci, situația noastră s'a înrăutățit foarte mult. Eram supraveghiați cu mai multă stăruință, iar perchizițiile nocturne nu se mai isprăveau. Din cauza acestei terori, a nesiguranței și necunoscutului zilei de mâine, a lipsei de lemne, îmbrăcăminte și alimente, ajunsesem într'o situație nervoasă pe care niciodată nu o voiu putea descrie.

CAP. XVI

Iarna devenea tot mai grea. Pe străzile orașului zăpada căzuse aproape de doi metri. Era ger și viscol cumplit. Țăranii de prin comunele din jurul Cernăuțiului nu mai veneau la oraș cu diferite vânzări. Nu se mai găseau lemne și alimente. Bolșevicii înființaseră, în tot orașul, vreo 100 de cooperative. Dar ce folos... La aceste cooperative se vindeau pe prețuri exagerat de mari și numai în bani rusești;

fasole, ceapă, murături, prune uscate și mezeluri de carne de vită grozav de rău mirositoare și mucegătite. La două, trei săptămâni odată, se aducea făină de porumb sau de grâu și zahăr. Se vindea numai câte o jumătate kilogram de persoană. Dar cine credeți că obținea aceste alimente? Numai jidanii. Vânzătorul, din ușă, striga pe jidanii care-i cunoștea. Când venea rândul Românilor, se anunța că făina sau zahărul s'a isprăit. Acest sistem se întrebuința la toate cooperativele.

La cooperative, farmacii, pescării, măcelării, tutungerii etc. trebuia să stai la rând ca să pierzi o zi întreagă și să nu capeți nimic. Când cineva pleca de acasă trebuia să-și ia și o servietă sau un coș, căci nu se știa la care cooperativă se vor anunța alimentele de distribuit. Femeile nu se mai puteau ține de gospodărie sau de casă. Toată ziua alergau dela o cooperativă la alta pentru aflarea alimentelor și seara veneau acasă fără nimic.

Ne-am vândut și celelalte lucruri din casă, care ne mai rămâsese că altă scăpare nu aveam, mai cu seamă că se răspândise vestea că mai mulți țărani Români din județul Storojineț au început o acțiune de scăpare a intelectualilor Români din Cernăuți și în schimbul unei sume de bani te trecea peste frontieră. Această veste ne-a bucurat mult și așteptam informații mai detailate ca să ne întâlnim cu ei și să convenim asupra condițiunilor de trecere peste frontieră.

Care era însă realitatea? Bolșevicii, văzând că populația nu încearcă să treacă frontiera clandestin din cauza pazei severe și a zăpezii mari și deci închisorile începeau să se golească au angajat o bandă de țărani din comunele Igești, Ciudei și Crasna care veneau la Cernăuți, ademeneau oamenii și după ce luau banii și tot bagajul care-l aveau asupra lor îi îndreptau exact în direcția pichetului de grăniceri bolșevici. Asemenea criminali, nu cred să mai existe pe lume mai cu seamă că făceau aceasta ca o vânzare, deoarece fiecare țăran căpăta câte 200 ruble de persoană predată grănicerilor bolșevici.

Așadar, acești mizerabili vânzători de oameni s'au răspândit în tot orașul și mulți Români nenorociți le-au căzut în nemernica lor cursă.

Astfel s'a întâmplat cu profesorul Paulescu din Cernăieşti. Era în aceiaşi situaţie ca şi noi. S'a înscris pe lista de repatriere, şi-a vândut toate lucrurile din casă şi aştepta să-i vină rândul să plece, legal, în România. Intr'o zi vine la el un ţăran care, în taină, îi face propunerea să-l treacă frontiera clandestin. Profesorul s'a încrezut în promisiunile ţăranului şi s'a învoit ca în schimbul sumei de o sută mii lei să-l treacă pe el şi cu familia sa peste frontieră. Intr'o dimineaţă, ţăranul a venit cu o căruţă în care s'au aşezat cu toţii şi au pornit spre Storojineţ. La marginea unei păduri, ţăranul i-a invitat să se coboare din căruţă că de acolo nu-i departe frontiera şi trebuie să meargă pe jos. Căruţa s'a înapoiat, iar ţăranul a pornit cu ei înainte, spre frontieră.

De la un timp, profesorul Paulescu pierzându-şi răbdarea şi încrederea în individul care-i conducea, i-a spus că nu mai poate merge că e bolnav de reumatism şi-l dor picioarele. Nevastă-sa şi cumnată-sa deasemenea dădeau semne de oboseală. Ii mai spuse să-i conducă înapoi la Cernăuţi şi-i dă 30.000 lei, că mai departe nu pot merge.

S'au oprit cu toţii şi-l rugau ca pe Dumnezeu să-i ducă înapoi la Cernăuţi, spunându-i că şi ei sunt copii de ţărani şi dacă-i creştin şi crede în Dumnezeu să-i ducă înapoi la Cernăuţi.

Atunci, ţăranul, băgă mâna în buzunar la suman şi scoase un pistol ameninţându-i că dacă nu pleacă îi împuşcă pe toţi, că acum sunt în mâna lui şi nici Dumnezeu nu-i poate scăpa. Văzând în ce situaţie groaznică se află, au pornit înainte sperând că poate totuşi vor mai afla vreo scăpare din ghiarele acestui mizerabil vânzător.

Familia Paulescu mergea înainte, iar ţăranul cu revorvelul în mână în urma lor. După vreo doi kilometri de mers, ţăranul ascunse revolverul în buzunar şi le spuse că el a glumit numai aşa ca să-i sperie şi să plece mai departe. Nu avea nicidecum intenţia să le facă cel mai mic rău, şi nici să-i împuşte şi, la o depărtare de aproximativ două sute de metri le arătă o casă care, spunea el, este casa unui pădurar de pe teritoriul românesc.

„M'ar bate Dumnezeu — spunea ţăranul — ca să vând pe fraţii mei, păgânilor. Mergeţi drept la casa care-o vedeţi că acolo sunt grănicerii Români şi Dumnezeu să vă ajute".

Auzind aceste cuvinte, profesorul Paulescu nu mai putea de bucurie. L-a îmbrăţişat, i-a dat cei o sută mii lei şi încă vreo şaptezeci de ruble ce le mai avea asupra sa şi mai multe scrisori către prietenii din Cernăuţi în care le scria că a trecut cu bine frontiera.

Pe urmă, au pornit spre baraca care se afla în faţa lor. Ajungând la vreo douăzeci de metri de casă, deodată uşa se deschide şi în faţa ochilor lor îngroziţi apar câţiva grăniceri bolşevici cu armele întinse. întrebând pe ţăran în ruseşte:

„Scolco ciolovec?... (câţi domni).

— „Tri... (trei).

— „Spasiba... (mulţumesc) răspunseră grănicerii şi-i înfăşcară pe toţi, iar ţăranul dispăru în pădure mulţumit de isprava lui ducându-se la Cernăuţi după alte victime.

Când profesorul Paulescu ştia că-i aşteaptă 10—15 ani de închisoare, vă puteţi închipui în ce situaţie sufletească se afla. Eu cred că nu există o tristeţă mai sfâşietoare şi o revoltă mai mare decât aceea în care se aflau aceşti nenorociţi fraţi de ai noştri. Cât am mai stat la Cernăuţi, nu l-am mai văzut pe profesorul Paulescu. Era la o închisoare din oraş şi şi-a povestit tragedia altor cunoscuţi care se aflau la închisoare şi au fost eliberaţi şi de la care am auzit-o şi eu.

O nenorocire asemănătoare se abate şi asupra inginerului silvic Spiridon din Cernăuţi. Ademenit de un alt bandit, inginerul Spiridon cu soţia sa şi băiatul lor în vârstă de 12 ani, se hotărăsc să plece şi ei clandestin în România. S'au urcat în tren la gara Grădina Publică şi, împreună cu ţăranul care urma să-i treacă frontiera, ajung la Ciudei. Din trenul cu care au venit ei, s'au mai coborît încă vreo zece persoane pe care tot acel ţăran urma să-i treacă frontiera. De la Ciudei, au plecat cu toţii pe linia ferată a fabricei de placaje Mavrocordat, până la Crasna. Aici şi-au petrecut ziua într'o casă ţărănească, urmând ca în timpul nopţii, ţăranul să-i ducă prin pădure, până la frontieră.

Noaptea însoţiţi de ţăranul-călăuză au plecat spre pă-

dure. In marginea pădurii ţăranul le arătă o sârmă pe care ridicând-o — sârma era legată de o sonerie din pichetul grănicerilor bolşevici şi la cea mai mică mişcare a ei îi înştiinţa — le spuse că dincolo de sârmă se află România. Bucuroşi că au scăpat, bieţii Români, i-au dat banii cuveniţi şi scrisorile cu semne ca să le ducă prietenilor în Cernăuţi, apoi au luat-o la fugă prin pădure. N'au făcut nici o sută de paşi că deodată le apare înainte o patrulă de grăniceri ruşi care cu armele întinse le strigă: „Stoi. „Palojite"! (Stai, culcaţi). I-au culcat pe toţi la pământ. După ce i-a ţinut cinci zile închişi într'o pivniţă, i-au transportat la o închisoare din Cernăuţi.

Noi aşteptam cu înfrigurare răspunsul din partea inginerului Spiridon cu care convenisem să ne trimită pe un petec de hârtie, următoarele cuvinte: „Iaşi-Paşcani, liber". Aceasta însemna că au trecut în România fără nicio dificultate.

După vreo două zile ieşind în oraş, mă întâlnesc cu individul care l-a vândut pe inginerul Spiridon, care îmi întinde un bileţel ca semn de recunoaştere că inginerul cu familia sa, au trecut cu bine frontiera. Incepusem discuţiile cu ţăranul şi hotărîsem să plecăm peste câteva zile, câteva familii printre care eram şi eu. Mă miram dece insistă banditul să plecăm chiar a doua zi. Şi, tocmai fiindcă insista atât de mult, l-am amânat peste câteva zile. A doua zi, aud că tot transportul care-l dusese ţăranul nostru, în care se afla şi inginerul Spiridon, a fost adus la închisoare în Cernăuţi, iar individul care i-a ademenit şi i-a nenorocit, era în serviciul G. P. U.-ului. Apoi, am întâlnit hoinărind pe străzi, flămând şi nedormit, pe băiatul inginerului Spiridon care plângând ne-a povestit toată tragedia părinţilor săi. Bolşevici dăduseră drumul copilului fiindcă era minor. Ii dăduseră drumul din închisoarea unde părinţii lui trebuia să stea mulţi ani, să-l crească strada ca din el să facă apoi cetăţean sovietic, ofiţer sau aderent comunist.

Aşa se vindeau Românii în Cernăuţi, aşa procedau aceşti barbari fără suflet care au pretenţia să ocupe tot globul pământesc.

Inchisorile gemeau de fiinţe nevinovate. După informaţiunile noastre erau în închisorile Cernăuţene peste 18.000

de Români, dintre care majoritatea oameni bătrâni şi bolnavi.

Printre cei de la închisoare se aflau şi persoane bine cunoscute, ale căror nume le dau mai jos:

Generalul Daşchievici,
Colonelul Miron,
Inspectorul dela poliţie Pihal,
Directorul de bancă Iarinai,
Comisarul Panaitescu,
Inginer silvic Spiridon,

Preotul Răzuş şi atâţia alţi buni Români nevinovaţi, toţi condamnaţi la închisoare variind între 10 şi 15 ani.

Cred că nu există în nici o ţară din lume un tratament mai rău şi mai neomenos decât acel ce se aplică deţinuţilor din aceste închisori. Nu descriu acest tratament fiindcă mi-e groază când mă gândesc eu la el, nu încă să-l mai cunoască şi alţii. Dacă alimentele erau puţine şi infecte, dacă lipsa de higienă şi murdărie erau de neînchipuit, cercetările care le făceau agenţii G. P. U.-ului erau mai groaznice decât toate.

După ce te ţinea nemâncat mai bine de 24 ore, te aducea într'o cameră şi te aşeza în faţa a 4—5 globuri mari electrice. Şi se spunea să te uiţi numai la acele globuri şi să ţii ochii deschişi. Intâiu se începea cu aprinderea şi stingerea globurilor cât mai des. Te obosea imediat şi te enerva până la maximum de răbdare. Apoi îţi aprindea toate globurile în faţă şi te lua la interogatoriu. Dacă ar fi ţinut supliciul o oră, două, sau numai într'o noapte, nu era cine ştie ce. Dar, te ţinea aporape toată noaptea şi multe nopţi de-arândul. Când plecai de acolo, nu-ţi dădeai seama dacă trăeşti sau eşti mort. Nici nu puteai dormi căci în camera mică unde stăteau cel mai puţin 50 persoane, nu erau paturi, iar aerul era insuportabil.

MĂNĂSTIREA SF. ION DIN SUCEAVA UNDE SE AFLĂ MOAŞTELE SF-TULUI ION CEL NOU

CAP. XVII

Pentru cea mai mică greşală de ordin administrativ, te aşteptă închisoarea. Vorbesc despre greşeli pe care le poate comite oricine, chiar cunoscând legile şi regulamentele.

Tribunalul din Cernăuţi se află în fostul local al „Societăţii pentru cultură şi literatură" din Piaţa Unirii. Toate tribunalele la bolşevici sunt formate din un procuror, doi judecători şi doi cetăţeni sovietici care reprezintă poporul şi care, în numele poporului, semnează sentinţa de condamnare. Poporul din Cernăuţi, este reprezentat prin doi picoli jidani de la restaurantul Friedman. Dacă eşti vinovat sau nu, odată ajuns în faţa tribunalului, trebue să fii condamnat. Poate, foarte rar, când cineva urmează să fie achitat, reprezentanţii poporului sunt împotrivă şi tribunalul nu are ce face. Trebue să dea satisfacţie poporului şi-l condamnă mai mult decât l-ar fi condamnat la început. Advocaţii sunt plătiţi de Stat şi nu au altă însărcinare decât să

facă un rezumat al procesului şi să ceară indulgenţa tribunalului.

După comiterea infracţiunii, bănuitul este ţinut în închisoare mai mult timp; câteva luni şi chiar ani de zile până vine la rând şi procesul său. După condamnare, timpul cât ai stat la închisoare în aşteptarea judecării procesului, nu se socoteşte. Nu există cineva care să aibă un proces oarecare şi să fie liber. Toţi cetăţenii, indiferent pentru care fapte, până se judecă procesele lor, stau la închisoare.

Mai sunt judecătorii populare, unde judecătorii sunt femei. Aceste judecătorii te judecă imediat după comiterea infracţiunii şi tot imediat te execută. Dacă te condamnă la o amendă oarecare trebue să o plăteşti chiar judecătorului şi chiar atunci. Dacă nu ai bani ca să-i dai imediat, ţi se preschimbă amenda în zile de închisoare, dublate după socoteala plăţii unei zile de închisoare.

Dacă însă vina infractorului se referă la siguranţa Statului, atunci se schimbă povestea. Cetăţeanul stă la celulă subterană şi are hrană puţină şi proastă. Procesul său nu se mai judecă niciodată. După lungi şi chinuitoare cercetări, chiar dacă nu se găseşte atât de vinovat, este împuşcat sau în cazuri fericite, deportat în cine ştie ce colţ pustiu din Rusia. Cu cercetările, judecarea şi executarea acestor persoane, sunt însărcinaţi agenţii G. P. U.-ului. Odată ce te-a arestat această teribilă poliţie, greu, foarte greu să mai vreo şansă de scăpare. Teroarea la care supun populaţia este atât de mare, încât dacă trece pe trotuar un agent sau un funcţionar de la G. P. U., cunoscut, toţi trecătorii se dau jos de pe trotuar şi-i fac loc să treacă. Se spune că această poliţie numără un milion de oameni şi se cheltueşte cu ea aproape jumătate din tot bugetul U. R. S. S.-ului.

Dacă conducătorii de la începutul înfiinţării Statului sovietic nu ar fi format această poliţie, poate nici n'ar fi existat un stat sovietic. Această poliţie, singura lor nădejde şi siguranţa dictaturii staliniste, terorizează cum nu se poate mai bestial restul de populaţie a sovietelor. Agenţii G. P. U.-ului, se spune că sunt aleşi după mai multe şi minuţioase examinări medicale şi cercetări psihologice. Numai anumiţi oameni pot fi capabili pentru această meserie, iar dacă vre-

unul greşeşte ceva este imediat împuşcat. Sunt introduşi, cea mai mare parte, în mijlocul soldaţilor şi'n cercurile ofiţerilor, în toate instituţiile publice, în şcoli, în fabrici, în diferite familii şi peste tot. Nimic nu scapă vigilenţei acestor indivizi. Tot ce se vorbeşte, sau numai se petrece cu oarecare ostilitate împotriva regimului comunist, este imediat semnalat de ei superiorilor lor, care iau cele mai drastice măsuri împotriva vinovaţilor şi chiar a bănuiţilor.

Am fost informat precis că foarte mulţi funcţionari bolşevici stau la închisoare în Cernăuţi şi am văzut multe tranporturi de aceşti funcţionari plecând cu pază severă în interiorul sovietelor. Desigur că aceştia manifestaseră oarecare nemulţumire şi colegi de ai lor, agenţi din G. P. U., i-au divulgat autorităţilor superioare, care a luat măsurile arătate.

Dealtfel, starea de spirit a acestor funcţionari este foarte agitată. Totdeauna sunt trişti, încruntaţi şi niciodată nu se văd râzând. Spunea cineva că ar fi auzit de la un funcţionar sovietic superior că dacă ar intra armatele române în Cernăuţi, majoritatea lor nu ar mai pleca în Rusia că nu mai pot suporta regimul de acolo.

Muncitorii şi meseriaşii din Cernăuţi vechi luptători comunişti, stau şi mai rău.

Am vorbit cu foarte mulţi dintre ei, din diferite întreprinderi şi de la diferite meserii şi toţi îmi spuneau că au făcut o greşeală enormă că au crezut într'o doctrină care — în practică — este imposibil de realizat, iar astfel cum au realizat-o ruşii au denaturat-o atât de mult încât oricum ai privi-o nu o vezi decât distrugând sufletul şi trupul individului şi implicit viaţa şi istoria poporului care şi-a adoptat-o. Imi mai spuneau lucrătorii că greu îşi ispăşesc păcatele trecutului lor de comunişti, în chiar regimul comunist din Cernăuţi. Mă rugau să merg pe la diferite stabilimente industriale şi să ţin conferinţe arătând muncitorilor din România că povestea raiului bolşevic este de-o murdărie fără asemănare şi comunismul este cea mai grotească şarlatanie a secolului, cea mai spurcată otravă jidănească, aruncată de viperele Judei blestemate pe viaţa bieţilor creştini, cu singurul scop ca neamul Judei să stăpânească, să

putrezească în bunătăţi şi creştinul să-i fie rob şi unealtă pentru crime.

Muncitorii de origină creştină — şi aceasta nu numai în Cernăuţi dar în întreaga Republică Sovietică — vin la fabrică la orele 7½ dimineaţa. Muncesc destul de greu până la orele 4 după masă, cu un repaos de jumătate de oră, la amiază. De la orele patru, au iarăşi repaus o jumătate de oră şi apoi sunt tranbalaţi în formaţiune de marş prin oraş la diferite conferinţe şi manifestări comuniste. La acestea sunt ţinuţi până la orele 10 noaptea şi, deabea după această oră pot să meargă pe la casele şi familiile lor.

Această muncă este plătită cu 5—10 ruble pe zi. Să făceam acum o mică socoteală a vieţii unui muncitor din Cernăuţi, ca să vedem cum poate trăi un om singur, fără familie, cu această sumă.

— Chirie .	. 1	rublă pe zi,
— pâinea .	. 1.60	rublă şi şaizeci copeici bucata,
— carne .	. 5.—	ruble ½ kg.
— zahăr .	.—.50	copeici porţia pe zi.
— făină .	.—.50	copeci porţia pe zi,
— tutun .	. 1.50	o rublă şi jumătate pe zi
Total.	10.10	zece ruble şi 10 copeci, pe zi,

fără lemne, fără îmbrăcăminte şi încălţăminte, fără cinematograf unde este obligat să meargă şi să plătească şi fără atâtea şi atâtea cheltueli. Aceasta pentru un om necăsătorit şi încă pentru unul care este plătit foarte bine; cu zece ruble pe zi. Cum poate să trăiască însă un muncitor cu nevastă şi câtiva copii din această sumă şi mai cu seamă după o muncă atât de istovitoare ?

Dacă un muncitor, cine ştie prin ce împrejurare a întârziat numai o jumătate de oră de la lucru, este arestat, judecat şi condamnat la minimum doi ani închisoare, pentru sabotaj.

Toate categoriile de muncitori şi meseriaşi sunt disperaţi. Nu ştiu ce să mai facă, deoarece nu mai pot răbda acest calvar. Poate, odată şi odată, toate aceste făpturi ale

lui Dumnezeu subjugate de puterile necurate ale diavolului se vor răscula şi atunci, va peri pentru totdeauna blestematul neam al jidanilor, ucigaşii şi tâlharii sufletului creştinesc.

Toate muncile grele sunt îndeplinite numai de muncitori creştini. Lucrul mai uşor îl au jidanii mai proşti, iar iar funcţiile bune sunt deţinute numai de jidani. Jidanii sunt conducători, (nacialnici) director, secretari, casieri, supraveghetori, telefonişti, păzitori de noapte, procurişti, vânzători şi peste tot ocupă numai funcţiuni uşoare şi bine retribuite. Jidanul director, sau conducător de fabrică vine la fabrică cu maşina la orele 11. Stă până la orele 12 şi citeşte ziarul. Apoi ia masa şi fumează până la orele 4 după masă. La orele 4 mănâncă din nou şi, tot cu limuzina, se duce acasă.

Auzind jidănimea de prin împrejurimi că în Cernăuţi este un trai atât de minunat pentru ea, au tăbărît cu toţii la Cernăuţi. Astăzi oraşul Cernăuţi numără peste trei sute de mii locuitori, mai mult de trei sferturi dintre ei fiind jidani. Au venit jidani din toată Basarabia, din Galiţia, din România şi chiar din interiorul Sovietelor.

Din unele discuţii care le-am avut cu unii jidani, am înţeles că au venit la Cernăuţi fiindcă nu peste mult timp Cernăuţul va fi din nou sub stăpânire românească şi ei vor fi cei mai credincioşi cetăţeni că s'au vindecat pentru totdeauna de comunism.

Mizerabile bestii degenerate... Nu vă aduceţi aminte ce aţi făcut în Cernăuţi înainte de intrarea bolşevicilor? Aţi uitat cum aţi schinguit pe soldaţii Români când se retrăgeau din Basarabia? Aşteptaţi-ne câinilor spurcaţi, aşteptaţi-ne. Istoria voastră cea plină de crime, de adultere şi de tâlhării va înregistra cea mai cumplită pedeapsă ce vi se cuvine încă dela răstignirea Domnului nostru Iisus Hristos.

Aşteptaţi-ne vânzătorilor de suflete ca să ne ieşiţi în cale cu drapele şi flori, cum le-aţi ieşit bestiilor sovietice. De-aţi şti cât e de aproape ziua răsplătirii, aţi muri numai gândindu-vă la ea.

Situaţia ţăranului este deasemenea foarte rea. Poate vinde totul ce are afară de casă şi pământ, dar nu poate cumpăra aproape nimic. La sate nu se găseşte gaz, chibrituri, săpun şi alte obiecte de care ţăranul are absolută nevoie. Nu mai vorbesc de îmbrăcăminte şi încălţăminte. Armata sovietică aflată prin sate, ia totul de la ţărani fără să plătească nimic. Ţăranul nu are voie să aibă doi cai sau două vaci, ci numai câte una. Jumătate din laptele care-l mulge dela o vacă, jumătate din ouăle care le are de la găini, trebuie să le predea autorităţilor comunale care le strânge pentru armată.

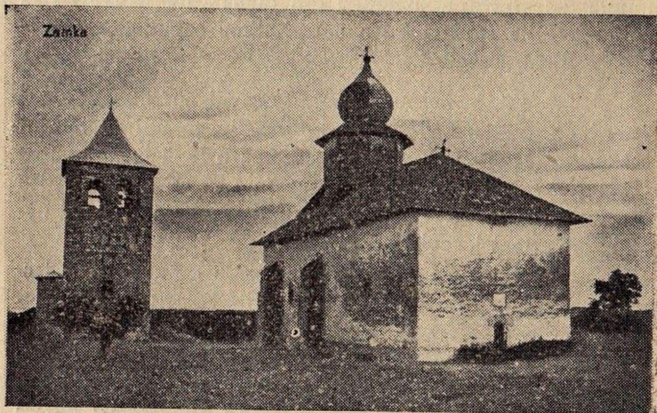
Astă vară, la culesul grâului, ţăranii au întrebat dacă pot vinde recolta. La răspunsul afirmativ, ţăranii au vândut cât au crezut ei că le prisoseşte. După o lună însă, au fost chemaţi la primărie şi li s'a pus în vedere ca să predea jumătate din toată cantitatea de grâu recoltată, cât mai neîntârziat armatei sovietice.

In caz că vreun ţăran nu va preda grâul într'un termen anumit, sau nu va da toată cantitatea cerută, era ameninţat cu închisoarea şi chiar deportare. Disperarea ţăranilor nu avea margini. Umblau din sat în sat să cumpere grâu ca să-l predea armatei sovietice şi pe care trebuia să-i plătească în ruble, banii româneşti ne mai având putere de circulaţie. La fel s'a întâmplat şi cu ţăranii basarabeni, dar aceştia au fost mai *îndrăsneţi şi au reacţionat*. La urmă nu li s'a făcut nimic, iar colhozurile pentru care era poruncă mare să se înfiinţeze, nu s'au mai înfiinţat. Nu se ştie ce va fi mai târziu când bolşevicii vor întrebuinţa mijloacele lor diabolice.

In general, situaţia ţăranilor este jalnică. Duminicile şi sărbătorile se duc cu toţii la biserică şi se roagă lui Dumnezeu să-i scape de acest blestem şi de această groaznică pedeapsă ce a căzut pe capul lor; stăpânirea sovietică.

Ţăranii moldoveni se opun cu forţa măsurilor luate de autorităţile sovietice. In satele moldoveneşti din judeţele Soroca şi Orhei, ţăranii s'au revoltat şi au fost ciocniri foarte serioase între ei şi armată. Gospodarii satelor nu au primit să se formeze în colhozuri. Ţăranii spuneau: „Daţi-ne voe să mergem în Rusia să vedem cum funcţionează aceste colhozuri. Dacă vom vedea că sunt convenabile, bine; le înfiinţăm şi la noi. Noi trăim de sute de ani pe aceste locuri şi am fost totdeauna cetăţeni liberi. Nu vrem acum să

ne băgăm slugi la jidani. Ce mai vor dela noi? Nu ne-au supt destul? Şi-apoi, cine v'a chemat aici? jidanii atunci făceţi cu ei colhozuri.. Puneţi-i şi pe ei la muncile grele ale pământului, nu ei să stea să poruncească şi noi cu copii noştri să le fim robi".

MÂNĂSTIREA ZAMKA BUCOVINA

CAP. XVIII

Trăiam o viaţă foarte grea şi lipsită de totul ceeace forma chiar strictul necesar. Cu mare greutate şi după multe suferinţe, am ajuns Crăciunul. In ajunul naşterii Sfântului nostru Mântuitor, câţiva Români ne-am dus la Schitul de Maici din strada Petru Rareş unde părintele Muranievici din Hotin şi corul maicilor au făcut serviciul religios pentru naşterea Domnului. Poate niciodată nu am fost atât de mişcat de o slujbă religioasă ca în seara aceea şi nici odată nu m'am rugat lui Dumnezeu pentru scăparea noastră ca atunci. M'am pornit spre casă mai trist ca oricând, cu capul în jos şi ochii plini de lacrimi. Acasă am aflat aceiaşi supărare. Nevastă-mea, ca să-i facă plăcere băia-

tului, cumpărase un mic brad pe care aprinsese câteva lumânări. Era atâta sărăcie şi tristeţe în casa noastră — atât de îndestulată altădată — că ne venea la amândoi şiroaie de lacrimi. Sunt sigur că nu eram atât de disperaţi dacă făceam sărbătorile Crăciunului în mai mare mizerie, numai să fi fost în ţară la noi. Aşa, aici între bestiile care aşteptau numai momentul potrivit să te distrugă, să fi avut toate bunătăţile pământului, că tot ne era sufletul înlăcrimat şi singur.

Au trecut şi sărbătorile de iarnă numai cu supărări, cu lipsuri şi frig, dar cu speranţa mărită că într'o bună zi vom putea şi noi pleca din acest mormânt unde erau îngropaţi de vii

Pe la 15 Ianuarie 1941, oraşul fierbea de mulţimea trupelor sovietice proaspăt venite în localitate. Ne întrebam cu toţii din cale afară de îngrijoraţi, care să fie cauza venirii atâtor trupe în oraş şi dece se îndreptau spre frontiera noastră.

Săraca Bucovină — veselă grădină, a ajuns un cimitir. Toată lumea plânge. Plâng mamele, plâng copiii, plâng bătrânii, plâng pădurile, plânge întreaga natură.

Vestitul Codru al Cosminului, prietenul atât de bun al viteazului nostru Ştefan Voevod, îşi picură ultimele lacrimi pe copiii ei tăiaţi şi transportaţi în Rusia.

Cum să nu plângă frumoasa noastră Bucovină când a fost călcat de cisma de iuft puturoasă a bestiilor comuniste. Nici pe timpurile vechi, când năvăleau tătarii, nu se făceau atâtea devastări şi furturi ca acum.

Noi ne aşteptam ca bolşevicii să plece din Cernăuţi, fiindcă de câteva zile îşi transportau din nou familiile în interior şi când colo, ei aduceau mai multe trupe. Jidanii, ca de obiceiu scoteau fel de fel de svonuri, spunând că peste câteva zile vor pleca spre Bucureşti cu toţii, că în România se pune la cale o revoluţie şi toată Ţara va fi ocupată de armatele sovietice. Ce neam de oameni blestemaţi. De aici am constatat că rebeliunea de la 21-24 Ianuarie a fost pusă la cale de ei, numai să-i scape pe fraţii lor

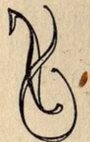
din România, de niște măsuri care erau foarte indulgente pe lângă ceeace meritau.

Numai ieșeam pe stradă. Vedeam coloane întregi de armată bolșevică îndreptându-se spre frontiera noastră și ni se strângeau sufletele de teamă. In zilele acele, de tristă amintire, am trăit clipele cele mai tragice din viața noastră. Ședeam toată ziua în jurul aparatului de radio și vreo două zile n'am mâncat nici n'am dormit. Toți eram desfigurați de atâta neodihnă și din cale afară de supărați de cele întâmplate. Armatele sovietice defilau pe străzile Cernăuțiului cântând cântece de război. De la radio nu puteam afla nimic precis, mai cu seamă când rebelii au pus mâna pe posturile de emisiune. Femeile noastre se închinau pe la colțuri de camere, aprinzând lumânări și candele pe la icoane.

In ziua de 24 Ianuarie, ziua cea mare a unirii tuturor Românilor, ne-a adus mare bucurie. Rebeliunea a fost înfrântă numai datorită bravei noastre armate care era în totul devotată marelui ei comandant și providențialului conducător al Statului Român, Domnul General Ion Antonescu.

Plângând am ascultat la radio Imnul Regal, Deșteaptă-te Române și Hora Hnirii.

Pe străzile Cernăuțiului, armata sovietică se retrăgea în cazarme fără cântece și parcă mai cenușie și mai neputincioasă de cum am văzut-o în alte rânduri.

IN TURNEU PRIN BASARABIA CU CĂRUȚA
IN ANUL 1937

CAP. XIX

Vedeam că trece iarna și nu se știe nimic despre situația noastră. Trebuia să mai încercăm ceva în sensul unei trecerii clandestine peste frontieră, că altă scăpare nu aveam.

Pe la începutul lunei Februarie mă întâlnesc în oraș cu un ceasornicar din Lipcani, pe care-l cunoșteam din turneele teatrale făcute prin Basarabia, care-mi face propunerea ca în schimbul sumei de trei mii de ruble (120.000 în lei românești) să ne treacă frontiera peste Prut pe la Lipcani. In seara zilei de 7 Februarie pela orele 7 și jumătate, plec din Cernăuți împreună cu soția mea și băiatul nostru spre Lipcani. Era o noapte cumplită. Un viscol siberian parcă voia să arunce trenul de pe linie. Din cauza viscolului puternic

trenul a ajuns la Lipcani cu mare întârziere. La orele 12 noaptea, ne-am văzut în gară unde ne aştepta o sanie care, cu mare greutate ne-a adus până în apropiere de Prut. In noaptea aceea era un viscol atât de puternic că te ameţea şi te trântea în zăpadă. La punctul unde am sosit noi trebuia să ne aştepte un alt locuitor care cunoştea locurile de trecere şi care urma să ne treacă şi pe noi.

Nu după mult timp sosi şi omul care ne aduse trista veste că nu se poate trece, graniţa fiind păzită de grănicerii bolşevici cu mai multă atenţie ca în trecut şi drept semn de precauţiune, grănicerii au întins sârmă ghimpată electrizată, au făcut copci în Prut şi au adus mai mulţi câini lupi dresaţi care săreau la gât şi te sugrumau. Am renunţat şi de data aceasta că n'aveam încotro. Zăpada era atât de mare că intram în ea până la brâu. A doua zi dimineaţă, cu primul tren, ne-am întors la Cernăuţi. Venind în tren şi întâlnind chipuri de oameni negri ca pământul, cu ochii înroşiţi şi feţele supte de foame şi frig, mă gândeam la nenorocirea bietului ţăran basarabean care nu mai are ce pune pe foc să-şi fiarbă mămăliga şi laptele şi să-şi încălzească copiii. Atunci îmi adusei aminte versurile nemuritorului nostru Mihail Eminescu:

— „Auzi departe strigă slabii
Şi asupriţii cătră noi, —
E glasul blândei Basarabii
Ajunsă'n ziua de apoi".

şi mai departe trista dar adevărata constatare a poetului în pribegiile sale prin Bucovina:

— „Iar tu iubită Bucovină
Diamant din stema lui Ştefan,
Ajuns-ai roabă şi cadână
Pe mâini murdare de jidan".

Cât de trist este destinul acestor două provincii rupte din soarele Ţării noastre, rupte din sufletul veacului, din glorioasa istorie românească şi din mormintele milioanelor noastre de eroi şi de martiri sacrificaţi pentru sfânta noastră dreptate românească.

Crivăţul vuia puternic pe câmpul gol şi isbea cu tărie

zăpadă măruntă în geamurile vagonului. Parcă de departe, glasuri răsboinice strigau fragmente dintr'un poem al Poetului George Ionaşcu, auzit cândva printr'o întâmplare necunoscută, poem închinat M. S. Regelui Mihai I-iu:

— „Iar când mâna Ta va prinde sfânta spadă
A dreptăţii rumâneşti — furata şi închisa, —
Iţi vom face-o 'mpărăţie ca 'n baladă,
Până dincolo de Nistru şi de Tisa".

De-ar suna mai degrabă ceasul răsbunării. Drumul nostru va fi mai vijelios decât crivăţul deafară. Va fi o mare de trăsnete şi fulgere.

IN TURNEU LA VÂLCOV LA UN BORŞ DE PEŞTE
IN ANUL 1939

CAP. XX

Bolşevicii nu au nicio cultură sufletească. La ei nu există sentimentul religios, dragostea de oameni, de bine, de frumos şi de ceva mai presus de fiinţa lor trecătoare. Transcendenţa lor filosofică se opreşte acolo până la ce înălţime poate sbura avionul. Religia lor este doctrina co-

munistă, o teorie care nu are nimic comun cu viața spirituală de care este atât de însetată ființa omenească și care-i singura mângâiere a trecerii noastre prin lume. Umanitarismul lor se rezumă la copiii pe care-i face numai pentrucă așa vrea Statul, ca să aibă soldați. Estetica lor se rezumă la technică, iar etica lor constă în mâncare și băutură, atunci când au.

Cultura bolșevică de la începutul ei n'a avut niciun romancier sau nuvelist cu renume mondial, sau măcar european, decât câțiva care-i ironizează chiar pe comuniști. Poeții lor cei mai reprezentativi au scris numai de ode pentru Lenin și Stalin și imnuri comuniste, sau cântece vulgare. Pictură modernă, nu au. Muzica nici atâta. La ei se cântă cântece revoluționare și cântece populare ucrainene. Nici în arta cinematografică sau teatrală n'au realizat cine știe ce succese. Filmele lor de propagandă comunistă și piesele de teatru asemănătoare, nu au nicio valoare pentru posteritate.

Lumea nu se duce la spectacole sau concerte ca să se cultive, ci numai să se distreze sau să învețe cum să-l preamărească pe Stalin cu regimul său comunist. Ce folos că au actori de teatru și de operă excelenți, dacă arta acestor oameni nu este pusă etic în slujba poporului ?

Un popor care nu are o credință sau un ideal care să-l ridice mai sus decât omenescul pământean și efemer, se barbarizează și moare, fără istorie și fără urme de cultură sau de civilizație. La fel se întâmplă în U. R. S. S. Ce fel de cultură și de civilizație au oamenii aceștia care spun că la ei lămâile și portocalele se fac în fabrici? Este dureros, dar adevărat. Gândindu-te la viața de altă dată a acestei națiuni, parcă regreți că au ajuns într'o situație asemănătoare cu aceea a primitivilor, mai cu seamă că această națiune este exponenta unei rase mari și destul de vechi ca să se poată vedea și cunoaște.

Credința în Dumnezeu îl ajută pe om să se înalțe spre bine și frumos, după cum lipsa acestei credințe îl coboară în noroiu, în păcate și în moarte stupidă și fără însemnătate. Cu o națiune oarecare se întâmplă la fel.

In U. R. S. S. este tocmai contrar. Nu prevăd nici'un viitor acestui popor care niciodată n'a știut ce vrea și ce poate.

Afară de constatările de mai sus, un popor care nu are cultul morților nu poate avea oameni capabili de fapte mari. Anonimul a ucis totdeauna personalitatea, geniul și orice elan de depășire din comun.

In U. R. S. S. școlile toate au zece ani de studii. Din aceste școli — cu șase ani de studii primare și patru ani de studii secundare — ies toți funcționarii și ofițerii. La universități se înscriu numai elevii care au aplcațiuni technice. La aceste școli, drept literatură, se învață istoria comunismului, ceva din literatura clasică rusească — ceeace le convine lor — și mai mult sisteme de toate felurile de propagandă comunistă.

In Cernăuți au luat ființă asemenea școli. Tot în Cernăuți, mai funcționează o școală normală unde majoritatea elevilor și profesorilor sunt jidani. La Universitatea din Cernăuți, deasemenea toți studenții și profesorii sunt jidani. La început se spunea că învățământul universitar este gratuit și atunci au tăbărît toți jidanii cu bacalaureat și numai cu două clase secundare ca să se facă titrați. Când s'a pus o taxă de două sute ruble pe lună mai bine de jumătate s'au retras. Dacă un student nu are de unde să plătească această taxă trebue să lucreze în fabrică și să o plătească, iar dacă nu poate lucra sau nu vrea, este dat afară din universitate. La toate școlile învățământul începe la orele 8 dimineața și se termină la orele 4 după masă. La amiază, elevii sau studenții mănâncă mâncare adusă de acasă, iar la cantina școalei li se servește numai câte un ceai, contra plată. Dacă un elev nu învață este trimis în fabrică să-și aleagă o meserie. Invățământul se predă în limba rusă. Ca limbi streine se învață numai puțin limba germană.

La școlile primare de la sate și din orașe, propaganda ateistă se face prin foame. La amiază nu li se dă copiilor de mâncare. Invățătorii care sunt jidani, spun copiilor să se roage lui Dumnezeu să le dea demâncare. Băeții, cărora li-e foame, se așează în genunchi și spun fel de fel de rugăciuni. Intr'un târziu, când crede învățătorul, intră în clasă și-i întreabă dacă au primit ceva. La răspunsul negativ al copiilor, îi pune să se roage la un tablou care-l reprezintă pe Stalin ca să vadă ei — copiii — că tovarășul Stalin,

care-i mai mare şi mai puternic decât Dumnezeu şi decât toţi sfinţii, le va da de mâncare. Copiii îngenunche şi se roagă şi lui Stalin şi atunci, intră în clasă învăţătorul jidan cu un coş de pâine şi bomboane roşii pe care le împarte la copii spunându-le că tovarăşul Stalin le-a ascultat rugăciunea şi le-a trimis de mâncare, dar le va da să mănânce numai atunci când se vor ruga numai lui şi vor crede numai în el. Când intră învăţătorul în clasă salută pe băeţi cu cuvintele: „Nu este Dumnezeu!"; la care copiii trebue să răspundă: „Nici n'a fost, nici n'o să fie". Dacă un copil spune că părinţii lui de acasă îl silesc să se închine dimineaţa sau seara, sau îl învaţă să facă altfel decum este învăţat la şcoală, tatăl copilului este chemat imediat la primărie unde i se pune în vedere că dacă o singură dată se va mai întâmpla aceasta, va fi deportat cu toată familia.

In Cernăuţi, ca şi în toate regiunile noastre ocupate de bolşevici, propaganda culturală se face prin presă, prin conferinţe, cinematografe, trupe teatrale, prin diferite cărţi şi broşuri şi prin diferite concerte la care populaţia este dusă aproape cu forţa. Această propagandă culturală nu este altceva decât propagandă comunistă. La Cernăuţi apar două ziare în limba ucraineană, ale căror redactori sunt toţi ucrainieni veniţi din Kiev. Conferinţe se ţin aproape în fiecare seară în mai multe locuri, dar mai ales în noul palat naţional din piaţa teatrului. Acolo, într'o sală mare au fost instalate busturile lui Lenin şi Stalin şi diferite ornamente comuniste. Palatul naţional poartă denumirea de „Casa Roşie". La toate cinematografele rulează numai filme de propagandă comunistă. La teatrul naţional din Cernăuţi, a venit o trupă de actori din Moscova.

Majoritatea pieselor de teatru sunt pentru propaganda comunistă şi numai puţine se joacă din repertoriul clasic. Din punct de vedere al techniciei teatrale, actorii se prezintă excelent. La fel şi trupa de operă din Moscova care a făcut un turneu în Cernăuţi şi la Chişinău.

In fostul cinematograf Scala, s'a înfiinţat teatrul jidănesc. Acolo se joacă piese teatrale în care se batjocoreşte religia creştină. Mulţi din actorii acestui teatru sunt jidani fugiţi din Bucureşti sau din alte oraşe de la noi. Am asistat

la un congres al actorilor jidani care s'a ţinut în sala teatrului naţional. Să-i fi văzut şi să-i fi auzit cum ţipau contra României, te apuca o mânie de-ţi venea să le dai cu pietre în cap. Şi, când te gândeşti ce protejaţi erau în ţară la noi, te revolţi şi mai tare. Regia autonomă C. F. R. le dădea vagoane speciale de dormit unde jidanii erau serviţi de organele C. F. R.-ului şi se lăfăiau. Direcţia generală a teatrelor le dădea autorizaţii pentru turnee şi-i recomanda Ministerului de Finanţe pentru reduceri de taxe. Aceste trupe teatrale jidăneşti care făceau turnee de propagandă comunistă se duceau prin oraşele din Basarabia depe malul Nistrului şi noaptea târziu, ţineau adunări comuniste cu luminile stinse. Când mă duceam şi eu în turneu prin acele oraşe, prefecţii şi primarii mă întrebau că de ce se dă atâta libertate acestor jidani comunişti că fac mare rău ţării.

Iar dacă un prefect sau un primar, cu suflet de Român adevărat, din diferite motive îi oprea să joace, se ducea câte un perciunat la Bucureşti, iar primarul sau prefectul primea ordin telefonic să lase pe bieţii oameni în pace.

In acele vremuri de crudă bătae de joc de tot ce era naţiune românească şi Român, te cuprindea revolta văzând că artişti Români de mare celebritate ca: Toni Bulandra, Storin, Tănase, Manolescu, Bulfinschi, Ciprian, Vraca, Timică, Livescu etc. şi D-nele Maria Filotti, Ecaterina Zimniceanu, Marioara Voiculescu şi altele se bucură de aceleaşi avantaje ca răpănoşii din Dudeşti ca: Sidi Thal, Sevila Pastor, Jigel, Segalescu, Friedman, Zamber şi alţi inculţi şi bâlbâiţi care ştiau ce se va întâmpla în 28 Iunie, încă din luna Maiu şi care şi-au transportat chiar de atunci toată sărăcia şi calabalâcul la Cernăuţi sau Chişinău. Acum, şi cei care au plecat la Chişinău, s'au mutat la Cernăuţi şi i-am văzut pe toţi cu ocazia serbării comuniste din 7 Noembrie defilând cu steagul roşu în frunte.

Cred că şi aceşti mizerabili aşteaptă intrarea trupelor române în Cernăuţi.

Cum vor primi ei aceste trupe când în piesele lor îl arătau pe soldatul Român într'o situaţie dintre cele mai degradante? Cum vor sta ei în faţa noastră când în piesele lor îl arătau — nemernicii şi blestemaţii — pe Domnul

nostru Isus Hristos, beat și cu o sticlă de țuică în mână? Cum ne vor arunca ei cu flori în cale când în spurcatele lor de piese teatrale o arătau pe Prea sfânta Maică a Domnului, într'o baletistă beată și pe toți sfinții bisericei noastre în cele mai grotești și mai urâte situații? Acesta este teatrul jidănesc din Cernăuți.

Cărțile și broșurile, nu mai de propagandă comunistă, se vând cu prețuri destul de mari și lucrătorii mai cu seamă, trebue să le aibă și să citească din ele la școala lor care se face în fiecare seară. Cu câtă scârbă pun mâna bieții lucrători pe aceste tipărituri care le-a otrăvit toată viața și i-a adus în situația disperată în care se află astăzi.

Acum au văzut muncitorii și meseriașii greșala care au făcut-o dând crezare agenților sovietici care-i otrăveau cu propaganda comunistă.

Acum au văzut crima care-au făcut-o încrezându-se în acești bandiți care-i sfătuiau prin foile clandestine și prin radio să sape temeliile Statului Român.

Acum au văzut și au cunoscut că toată propaganda jidănească se făcea numai cu scopul ca să lovească în creștinism; căci cine batjocorește religia lui Cristos, decât jidanii?

Lucrătorii ar fi fericiți să facă drumul de la Cernăuți la București, în genunchi ca să-și ispășească marea lor greșală.

Și acum, îmi permit să dau un sfat onoratului Guvern Român. Acelora care simpatizează comuniștii, cât și comuniștilor convinși, să nu li se aplice nicio pedeapsă, să nu mai fie nici închiși, nici judecați și condamnați, ci, să fie urcați în tren și duși la Galați iar de acolo, cu șlepul trecuți la Reni. Asta este cea mai mare pedeapsă ce li se poate da. Nu le trebuie decât trei zile ca să se vindece complet de comunism. Când mă gândesc că în România s'a dus luptă împotriva comunismului timp de douăzeci și doi de ani fără niciun rezultat, bolșevicilor însă, nu le-a trebuit decât o lună ca populația din Bucovina și Basarabia, care-i simpatiza să fie vindecată complect de acest flagel.

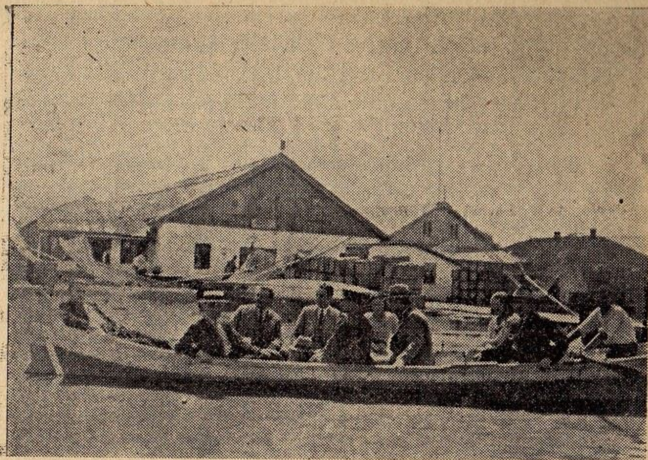
Concertele sunt date de trupe de cântăreți și cântărețe, ucrarieni, din Kiev. Se cântă mai mult cântece comuniste

și puține cântece populare ucrainene. Salariații formează și ei diferite coruri în localuri de spectacole și pe străzi. Totdeauna cântă numai cântece răsboinice și marșuri.

Câtă ironie! Niște băeți tineri, slabi, pipernciți, diformați și cu o pregătire militară foarte proastă, cântă cu mare ținută cântece de luptă.

ARMATA. — Majoritatea lor sunt mongoli. Tristețea lor atât de isbitoare, trădează lipsa oricărei mulțumiri. Dealtfel și ofițerii și funcționarii civili sunt totdeauna triști. In aproape nouă luni cât am stat sub ocupația lor, nu am văzut nici un sovietic vesel, sau râzând. Nici nu știu să râdă. Cum să fie veseli — vai de capul lor — când nu au nicio bucurie pe lumea asta? Nu se pot bucura de fericirea familiei. Sunt luați de mici de la părinții lor și crescuți prin internate, ca mașinele. Nu-și cunosc părinții, nu au credință în Dumnezeu și nici un ideal mai înălțător care să le arate și lor înșiși că au suflet.

Din punct de vedere sufletesc, armata sovietică nu este de loc pregătită. Nu le folosește la nimic, avionul, tancul și tunul dacă nu sunt pregătiți sufletește pentru a se servi de aceste arme ca să desrobească națiuni subjugate sau să apere pământul țării lor. Armata sovietică, după cum nu are Dumnezeu, așa nu are nici Țară. Pământul pe care trăesc nu este al lor căci nu știu și nu vor ști niciodată ce'nseamnă pământul țării tale. Nu vor cunoaște niciodată legăturile lor cu pământul în care sunt îngropați părinții, moșii și strămoșii lor. Acești soldați nu au niciun ideal. Imi spunea cineva că ar fi auzit de la mai mulți soldați bolșevici că-i învăța chiar ofițerii lor înainte de a intra în România, că dacă vor fi ceva lupte să se predea armatei române cu tot armamentul. Atâta legătură are soldatul bolșevic cu țara sa; este bine hrănit și bine plătit. Aceste două lucruri nu sunt condiții supreme pentru a fi bun luptător și mai cu seamă erou. Dealtfel, Rusia, eroi în adevăratul înțeles al cuvântului, n'a avut niciodată.

IN TUREU LA VÂLCOV CU LOTCA PE CANAL
IN ANUL 1939

CAP. XXI

In Cernăuţi toate casele mari au trecut în proprietatea Statului. Proprietarilor acestor case li s'a dat câte o cameră la subsol sau au fost obligaţi să se mute într'o locuinţă, desemnată de autorităţile sovietice, într'o suburbie oarecare. Apartamentele şi casele mici cu mai puţin de patru camere, au rămas proprietatea locuitorului, dar şi pentru acestea trebue să plătească o chirie destul de mare.

Autorităţile sovietice din Cernăuţi sunt împărţite în felul următor: In palatul administrativ, unde era şi Rezidenţa Regală, stă guvernatorul Bucovinei şi un comandament militar; în palatul cel nou al Societăţii pentru cultură şi literatură, este casa armatei roşii şi centrul de propagandă comunistă. Acolo se fac toate serbările şi se dau câte două baluri pe săptămână, la care iau parte numai personalităţile

din elita comunistă a oraşului. La Teatrul Naţional s'a instalat Teatrul de Stat Ucrainean; la cinematograful Scala, teatrul de Stat jidănesc; la cafeneaua Astoria este popota aviatorilor, unde iau masa peste 300 de aviatori din Cernăuţi; în palatul Camerei de comerţ se află un comandament militar; în localul primăriei se află tot primăria, iar primar este un oarecare Laslo Luca, din Transilvania; în vechea clădire a Societăţii pentru cultură, tribunalul; la Reşedinţa Mitropolitană, un comandament militar şi cazarmă; în casele D-lui prof. universitar Ioan Nistor, biroul unui propuror general; în casele baronului Vasileo, o cazarmă; în casele D-lui prof. universitar Lunguleac, un spital; în clădirea Poliţiei, sediul G. P. U.-ului; la liceul militar este o şcoală de subofiţeri; în cazarma vânătorilor un regiment de infanterie care face instrucţie în grădina publică, închisă pentru public; în cazarma roşiorilor, un regiment de cavalerie; în cazarma jandarmilor din Roşa, un regiment motorizat şi tancuri; în cazarma obuzierilor din Horecea, un regiment de artilerie şi tancuri; la cercul de recrutare, închisoare; la cercul militar, expoziţia comunistă; la inspectoratul de jandarmi, o cazarmă, la cazarma grănicerilor, un regiment de grăniceri; în localul tribunalului, se află comitetul partidului bolşevic; în localul administraţiei financiare, s'a instalat miliţia, adică poliţia administrativă şi de ordine publică a oraşului.

Toate statuele care se aflau în oraş au fost ridicate. In Piaţa Unirii, în locul acelei minunante statui la desvelirea căreia a venit şi marele rege Ferdinand I-iu, bolşevicii au aşezat o mulţime de reclame comuniste şi fotografia lui Stalin încadrată de drapele roşii cu semnele comuniste pe ele.

Cred că cetitorii vor fi de-ajuns de lămuriţi asupra armatei sovietice din Cernăuţi şi asupra moralului acestor soldaţi şi ofiţeri, fără să mai arăt şi altele care de care mai originale şi mai caraghioase, că îţi stă mintea'n loc atunci când le vezi sau le afli de la alţii. In ceea ce priveşte bunul simţ sau disciplina soldatului sovietic acestea lasă foarte mult de dorit. Am văzut într'o zi, la piaţă, un colonel sovietic care a cumpărat o jumătate de porc şi-l ducea singur

pe spate. Soldatul care l-a însoţit la piaţă, mergea înaintea Colonelului, cu mâinele în buzunare şi fluera. Dacă vine la piaţă soţia vreunui ofiţer, soldatul care o însoţeşte nu-i duce coşul cu cumpărături care este totdeauna foarte greu, ci o lasă să-l ducă ea, mai cu seamă că are în toate rândurile şi câte un copil în braţe. Oare asemenea oameni pot fi răsboinici buni?

IN TURNEU PRIN BASARABIA PE MALUL NISTRULUI IN ANUL 1937

CAP. XXII

In dimineaţa zilei de 15 Februarie, un prieten veni la mine acasă şi mă anunţă că începând din ziua aceea s'a deschis comisia de repatriere în România şi mă chema şi pe mine la înscriere ca să nu mai pierd şi ocazia aceasta, M'am bucurat foarte mult şi, nu ştiu dece, de data aceasta aveam credinţa că vom pleca şi noi în Ţară. Inscrierile se făceau la sediul Miliţiei din locaul fostei administraţii financiare. Toată populaţia românească rămasă în Cernăuţi era foarte bucuroasă şi toţi se aşteptau să plece în primele transporturi. La această comisie trebuia să înaintăm câte o cerere în care, pe lângă altele, ni se cerea să specificăm, pe cine avem în România, dece plecăm şi dacă am fost mulţumiţi cu viaţa de acolo. Cererea mea a fost printre primele care s'au luat în cercetarea comisiei. Cu toate că bolşevicii membrii ai comisiei se prefăceau că sunt foarte ocupaţi şi că lucrează cu multă febrilitate la cererile noastre, veniau la birou pe la orele 12, iar noi aşteptam „la rând" de la orele 8 dimineaţa.

Printre noi era veselie şi bună dispoziţie, care de care spunea câte o glumă, câte-o snoavă sau ne aduceam aminte de locuri şi de oameni de altă dată din Cernăuţi. Un prieten al meu povesti întâmplarea — se spune că foarte adevărată — a unui jidan din Cernăuţi, vechi şi cunoscut luptător comunist. Jidanul, sătul şi disperat că pentru totul şi pentru toate trebue să stea la rând, se hotărî să se omoare, dar neavând pistol şi negăsind de cumpărat frânghie şi săpun, o luă la goană spre Prut să se înece. Până la gară nu se întâlni cu nimeni. Deodată observă jidanul că-l strigă cineva şi, crezând că mai are rost de vre-o afacere se opri. Era un prieten care, ştiindu-l om comod se miră mult văzându-l că fuge atât de repede şi se grăbi să-l întrebe ce sa'ntâmplat.

Jidanul, deabea trăgându-şi sufletul îi spuse că s'a săturat de viaţă, de bolşevici, de comunism şi să mai ste „la rând" pentru toate. Il mai însărcină pe acesta să-i spună balabustei sale gestul lui şi să-i mai spună că o aşteaptă în raiu. Jidanul, auzind acestea, căută să-l convingă pe cel ce se ducea să se înece că nu face bine. Dar jidanul nu-l ascultă ci se porni mai repede spre Prut. Ajunse pe malul râului. Acolo văzu o mulţime de oameni care aşteptau.

Unul din ei îl întrebă:

— „Ce cauţi aicea jidane ?

— „Am venit să mă'nec!

— „Treci la rând.

Făceam haz de mai multe întâmplări de felul acesta. Pe aceasta am povestit-o numai fiindcă are multe învăţă-

minte pentru acei rătăciţi care mai cred în utopia sau şarada comunismului.

La 1 Martie s'a anunţat plecarea primului transport, compus din 150 persoane, dintre care jumătate erau jidani şi ucranieni. Comisia Română a primit numai 70 persoane iar restul s'au întors la Cernăuţi.

Dacă bolşevicii erau oameni de onoare în două transporturi plecau toţi Românii din Cernăuţi, dar ei aveau interesul ca să trimită în România numai streini şi oameni care sunt în serviciul lor.

La 12 Martie pleacă al doilea transport compus din 80 persoane, dintre care comisia Română a respins 10.

In sfârşit vine şi binecuvântata zi de 20 Martie 1941, când trebuia să plece şi transportul din care făceam parte eu şi cu familia mea.

In ziua plecării, la locuinţa mea era un adevărat pelerinaj. Sute de prieteni şi cunoscuţi îmi dădeau câte un biletel sau câte o adresă rugându-mă să anunţ familiile sau cunoscuţii lor ca să intervină pentru repatrierea lor cât mai urgentă. La orele 12 noaptea, ne-am dus la gară, pe jos, ne mai având decât un geamantan cu puţin bagaj. Câteva prosoape, câteva cearceafuri şi nişte goblenuri lucrate de nevastă-mea. Atâta după 20 de ani de sbucium şi de muncă. După 20 de ani de turnee de propagandă românească, de dormit prin trenuri şi hoteluri, a trebuit să vină lăcustele bolşevice ca să ne fure munca şi ţara noastră şi să nenorocească zeci de mii de familii româneşti. In timp ce noi dormeam pe duşumele, răbdam de foame şi frig, ei şi cu jidanii lor se lăfăiau în locuinţele noastre. In timp ce noi nu aveam nici un fel de îmbrăcăminte, toată furându-ne-o ei, bolşevicii hoţi şi barbari umblau îmbrăcaţi în hainele noastre; ei care-au venit la Cernăuţi goi şi stăteau tâmpiţi de cele ce vedeau la noi; ei care sunt cu două sute de ani în urmă faţă de cultura şi civilizaţia noastră.

Nu se poate ca Dumnezeu să nu ne dea o satisfacţie. Nu se poate ca să nu se împlinească dorinţa tuturor Românilor, ca aceşti blestemaţi jidani să nu fie stârpiţi. Aşteptăm chemarea la luptă şi cu toţii vom porni, în iureş nebun şi

grozav de răsbunător, să ne desrobim fraţii bucovineni şi basarabeni.

La orele 3 jumătate noaptea, a plecat trenul cu transportul nostru, din gara Cernăuţi. Vagoanele erau mari, neluminate şi neîncălzite.

Am ajuns în gara Vadul Siretului la orele 5 şi 40 minute şi ne-am coborît din tren ca de aci să mergem pe jos până la frontieră. Pentru femei şi copii am angajat căruţe, iar noi, bărbaţii am mers pe jos.

Am ajuns la Bahrineşti la orele 9 dimineaţa şi am fost închişi într'o curte cu gard înalt. Imediat au venit grănicerii bolşevici să facă revizia bagajelor. Au desfăcut fiecare valiză şi pachet tăind cu cuţitul acolo unde nu puteau deschide sau deslega.

Au descusut hainele, au tăiat căptuşeală şi în fine, au distrus tot ce li se părea suspect.

Au desbrăcat femeile căutându-le până şi prin părul capului. Le-au smuls cercerii din urechi şi verighetele din degete. Au luat ceasurile, stilourile şi orice lucru de valoare. Grănicerii şi vameşii bolşevici au mai luat aproape toată îmbrăcămintea, lingeria şi încălţămintea care-o aveau repatriaţii din transportul în care eram eu.

Săracii oameni, au fost prădaţi a doua oară şi numai la câţiva paşi de Ţara lor.

La orele cinci după masă, s'a isprăvit jaful şi am pornit pe linia ferată spre frontieră. După un sfert de oră de mers, am văzut grănicerii români şi comisia românească, care ne aştepta la o barieră pe linia ferată.

Inimile noastre băteau să ne spargă pieptul. Ne-au podidit lacrimile şi ni se închidea respiraţia. După nouă luni de calvar şi de grele suferinţe, ne vedeam visul cu ochii.

Ne-am oprit la cincizeci de metri de frontieră. Comisiile s'au apropiat, s'au salutat şi a început strigarea listelor. Cel strigat lua bagajul şi fugea într'un suflet peste frontieră unde era invitat să se urce într'un tren luminat şi bine încălzit.

Preşedintele comisiei noastre era D-l prim preşedinte de tribunal Galeş. Mai făceau parte din comisie D-l Dr. Axman, şef de poliţie de frontieră, Lt. Saghin şi mai mulţi

prieteni şi cunoscuţi din Cernăuţi sau din alte oraşe.

După ce au fost strigaţi toţi repatriaţii, comisiile s'au despărţit stabilind al doilea transport pentru ziua de 29 Martie 1941.

Trenul nostru s'a pus în mişcare şi pe la orele 7 seara am ajuns în gara Burdujeni unde am stat o noapte în care timp s'au făcut lucrările vamale şi deparazitarea. A doua zi am fost duşi la spitalul din Burdujeni unde trebuia să facem un stagiu de carantină de cincisprezece zile şi unde d-l Dr. Dracinski ne aştepta cu mâncare caldă şi camere încălzite.

După atâta sbucium, îngrijirea şi dragostea ce ne-a arătat-o administratoarea spitalului, D-na Simniceanu şi felul cum am fost primiţi la spitalul din Burdujeni, ne-a ridicat foarte mult moralul atât de scăzut.

M'a impresionat deosebit de mult gestul prietenilor şi cunoscuţilor mei din Cernăuţi care erau refugiaţi la Suceava şi care, auzind că sunt la spitalul din Burdujeni, au venit la mine şi mi-au adus diferite obiecte de ale mâncării şi diferite cadouri.

Au trecut şi cele 15 zile de carantină şi m'am văzut liber, pe sfântul pământ al Ţării Româneşti din cetatea Sucevii, capitala lui Ştefan cel Mare şi Sfânt.

Când am ajuns la Suceava, primul meu gând a fost să merg la Sf. Mânăstire unde se află moaştele Sfântului Ioan Gură de Aur, făcătorul de minuni, să mulţumesc bunului Dumnezeu că ne-a ajutat să scăpăm din iadul bolşevic.

M'am rugat lui Dumnezeu pentru fraţii noştrii, Românii nenorociţi, care-au rămas în Cernăuţi, ca să le ajute Dumnezeu să vină şi ei în scumpa şi frumoasa noastră Românie.

M'am mai rugat lui Dumnezeu ca să-mi dea zile să văd răsturnâdu-se statuia drăcească a comunismului şi să mă învrednicească să iau şi eu parte la marea şi sfânta bucurie a Neamului Românesc, atunci când strigătele noastre de răsboiu şi de răsbunare se vor auzi până la cer şi dreptatea românească se va înălţa spre soare ca o lumină nouă şi eternă.

După câteva zile de stat la Suceava, am plecat spre Bucureşti.

Şi-acum, iubite cetitor intelectual, meseriaş, ţăran sau muncitor în fabrică, tânăr şi bătrân sau femei, vă recomand această carte ca s'o cetiţi voi, s'o daţi şi la alţii şi s'o păstraţi şi pentru copiii voştri că'n ea veţi afla toată durerea Neamului nostru furat şi schingiuit sufleteşte şi trupeşte de nişte bestii cu chip de om, puse în slujba unei credinţe false, barbare şi primitive, numai cu criminala intenţie de a distruge religia şi învăţăturile Domnului nostru Isus Hristos.

Pentru cei ce vă mai îndoiţi de distrugerile şi barbariile comunismului nu numai în Bucovina şi Basarabia, *dar şi în blajina şi pravoslavnica Rusie*, nu vă fac altă recocomandaţie de afirmare a celor spuse de mine sau a grozavelor suferinţe prin care am trecut, mai cumplite decât orice matriragiu, decât să întrebaţi atâtea mii de Români care au trăit şi au suferit ca-şi mine din cauza hoţiilor, nedreptăţilor şi delasările unor oameni dintr'un veac putred şi vândut.

Iar pentru conformitatea afirmaţiilor din această carte, vă stă mărturie pentru totdeauna numele meu curat şi calvarul celor două sute şase zeci şi cinci de zile petrecute în iadul bolşevic.

Burdujeni 25 Martie 1941.
Bucureşti 20 Mai 1941.

